

البیهانی - سید حسن زعیم - حاجریزاده
ملك الشراء - شيخ الاسلام - سيد محمد -
سلطان - فرج الله - هادی - عبدالعزیز
هاشم آشتیانی - علی .

مقام محترم ریاست دارالشورای ملی
شیدالله ارکانه - این جانبان تقاضا مینمایم
که راجع با بختیارنامه با رابرت شعبه آقای
شیخ علی دشتی رأی مخفی گرفته شود .
قائم مقام - بنان السلطان احمد طباطبائی .
صدوق السلطنه - جواد خان - محمد مهدی
الطباطبائی .

رئیس - امضاء بقدر کفایت نظامنامه
هست رأی گرفته میشود برابرت شعبه .
آقایانی که باوکالت آقای دشتی موافقت
مهره سیاه و آقایانی که مخالفند مهر سفید
خواهند داد (زمره نمایندگان) اگر
ایرادى داريد بفرمائيد تا بعد اسباب اشکال
نشود .

آقایانی که رابرت را رد می کنند باید مهره
سیاه بدهند - یعنی اشخاصی که موافقت
باوکالت آقای دشتی مهره سیاه می دهند و
اشخاصی که مخالفند باوکالت آقای دشتی
مهره سفید می دهند چون برابرت رأی
گرفته می شود بعکس همیشه موافقت مهره
سیاه بدهند و مخالفین سفید آقای
حاجریزاده .

(اجازه)

حاجری زاده - چون رأی مخفی آن
دفعه که اخذ شد و سابقش کلاه فراهم
نشده بود این است که عرض می کنم آن
کیسه اولی که باید رأی در او انداخته
شود کجا است و آن کیسه که مهره های
زائد را باید در آن بیندازند کجا است
خوب است این را بفرمائید تا بعد اشتباه
نشود .

رئیس - آن چیزی که بالفعل لازم
است همان کیسه اولی است که فراهم
است .

(اخذوا استخراج آراء بعمل آمده بشرح
ذیل نتیجه حاصل گردید)
مهره نقیشتی ۱۰۱ مهره سفید ۶۶

مهره سیاه ۳۳
رئیس - رابرت شعبه با اکثریت ۶۶ رأی
تصویب شد رابرت آقای مقوم الملک مطرح
است .

رئیس - خوب است توضیح بیشتری
بدهید .

مخالفم -
رئیس - میناند برای جلسه بعد .
رئیس - آقای معتمد السلطنه
(اجازه)

مختم السلطنه - خواستم تقاضا کنم
اگر مانعی نداشته باشد رابرت کمیسیون
بودجه جزء دستور شود
رئیس - خوب است توضیح بیشتری
بدهید .

مختم السلطنه - لایحه که در جلسه
پنجشنبه دولت تقدیم کرد و تقاضای فوریت
آن شده بود در کمیسیون بودجه اصلاح
شد و کمیسیون بودجه رابرت آراء تهیه و
تقدیم مجلس کرده است استدعا می کنم
جزو دستور شود .

رئیس - آقای مدبر الملک
(اجازه)
مدبر الملک بنده میخواستم تقاضا
کنم راجع بکمیسیون قوانین مالبه بین
چهار حوزه انتخابیه ذیل حضرت عبدالعظیم

نفاذ و غریب غار و شرفی غار که انجمن
های فرعی تشکیل شده بوظایف قانونی
خود عمل کر مقدار ۶۷۹۰ ورقه تعرفه
در چهار حوزه مزبور توزیع و از مقدار
مذکور ۶۳۰۷ ورقه رأی اخذ گردید
در نتیجه استخراج آراء آقای مقوم الملک
با ۱۷۷۹ رأی حائز اکثریت شدند شکایتی
گوارد شده از قسمت شرق بوده است
موضوع شکایت یکی این بوده است که
بعضی از رعایا هنگامی که آمده اند رأی
بدهند انجمن تعطیل بوده و آراء خود را
در پاکت ریخته و سرش را مهر و لاک کرده
به آژان مستحفظ انجمن سپرده اند .
موقع تشکیل انجمن پاکت آراء در صندوق
ریخته شده است و آراء مزبور از صد
ورقه رأی تجاوز نمیکند يك فقره دیگر
شکایت این بوده است که تعرفه اشخاص
در آن محل داده اند که حق رأی نداشته اند
ولی پس از تحقیقات معلوم شده است که
این شکایت بی مورد بوده است شعبه پس
از مذاقه در این شکایات ملاحظه کرد که
اگر یکصد ورقه آراء محل مشاجر و با
تمام آراء قسمت شرق را هم باطل و کان
لم یکن فرض نماید باز اکثریت با آقای
مقوم الملک است و ایشان در این حوزه که
محل کشمکش و قایل شده بوده آراء
مهمی نداشته اند زیرا مجموع آراء حوزه
انتخابیه قسمت شرق ۱۴۱۷ رأی بوده
که از این مقدار آراء آقای مقوم الملک فقط
یکصد ورقه رأی داشته اند و با فرض بطلان
آن باز اکثریت با ایشان است باین
ملاحظات شعبه سوم نمایندگان آقای مقوم
الملک را از غار و نفاذ قویه تصویب
تصدیق این نظریه خود را
بر عرض مجلس شورای ملی می رساند .

رئیس - آقای مدرس
(اجازه)
مدرس - مخالفم .
رئیس - آقای معتمد السلطنه
(اجازه)
مختم السلطنه - لایحه که در جلسه
پنجشنبه دولت تقدیم کرد و تقاضای فوریت
آن شده بود در کمیسیون بودجه اصلاح
شد و کمیسیون بودجه رابرت آراء تهیه و
تقدیم مجلس کرده است استدعا می کنم
جزو دستور شود .
رئیس - آقای مدبر الملک
(اجازه)
مدبر الملک بنده میخواستم تقاضا
کنم راجع بکمیسیون قوانین مالبه بین
چهار حوزه انتخابیه ذیل حضرت عبدالعظیم

آقای میرزا بدالله خان و حاج میرزا
عبدالوهاب قرعه کشیده شود .
رئیس - درینمی شود همین کار را
می کنیم .
باید رأی گرفته شود به پیشنهاد آقای
معتمد السلطنه .
مخالفی نیست ؟
(يك نفر از نمایندگان - همه موافقت
مخالفی نیست)
رئیس - جزء دستور نبود رأی
می گیریم .
آقایانی که تصویب می کنند قیام
فرمایند .
(اغلب قیام نمودند)
رئیس - تصویب شد .
مذاکرات راجع بکلیات است در
کلیات کسی مخالفی هست ؟
آقای ارباب کیخسرو (اجازه)
آقای ارباب کیخسرو چون این رابرت
از کمیسیون بودجه تازه آمده است و تازه
طبع و توزیع شده است خوب است بفرمائید
بخوانند تا خاطر آقایان مستحضر شود بعد
شروع مذاکره کنند .
(شرح ذیل قرائت شد)
کمیسیون بودجه در جلسه یازدهم
جوزای سیچقان لیل لایحه پیشنهادی
۹۱۷۳ دولت را مورد بحث و دقت قرار
داده و با موافقت نمایندگان دولت موافقت
را بطریق ذیل اصلاح و برای تصویب به
مجلس شورای ملی تقدیم می نماید .
ماده اول - مجلس شورای ملی به
وزارت مالیه اجازه میدهد که در حدود
اعتبارات سنه ماضیه تنکوز لیل یک دوازدهم
در نورویک دوازدهم در جوزای هذمه السنه
سیچقان لیل از بابت بودجه های مملکتی
پرداخت نماید .

تصرفه قدر از بودجه های مصوبه
هذمه السنه نسبت بسنه ماضیه کسر یا علاوه
شود در بروج بعد باید محسوب شود .
ماده دوم - هر یک از وزارتخانه ها که
بودجه تفصیلی سیچقان لیل خود را تا
آخر جوزای هذمه السنه تقدیم مجلس نکردند
نسبت ببودجه بروج جوزا مشمول این قانون
نمی شوند .
رئیس - آقای آقا سید یعقوب موافقت؟
آقا سید یعقوب - بلی .
رئیس - آقای اشکر موافقت؟
اشکر - بلی .
رئیس - آقای حاج عزالمالک
حاج عزالمالک - بنده هم موافقم .
رئیس - آقای سهام السلطان
(اجازه)
سهام السلطان موافقم .
رئیس آقای تدین
تدین موافقم ولی يك كلمه بنظر بنده
افتاده است .

تصرفه قدر از بودجه های مصوبه
هذمه السنه نسبت بسنه ماضیه کسر یا علاوه
شود در بروج بعد باید محسوب شود .
ماده دوم - هر یک از وزارتخانه ها که
بودجه تفصیلی سیچقان لیل خود را تا
آخر جوزای هذمه السنه تقدیم مجلس نکردند
نسبت ببودجه بروج جوزا مشمول این قانون
نمی شوند .
رئیس - آقای آقا سید یعقوب موافقت؟
آقا سید یعقوب - بلی .
رئیس - آقای اشکر موافقت؟
اشکر - بلی .
رئیس - آقای حاج عزالمالک
حاج عزالمالک - بنده هم موافقم .
رئیس - آقای سهام السلطان
(اجازه)
سهام السلطان موافقم .
رئیس آقای تدین
تدین موافقم ولی يك كلمه بنظر بنده
افتاده است .

تصرفه قدر از بودجه های مصوبه
هذمه السنه نسبت بسنه ماضیه کسر یا علاوه
شود در بروج بعد باید محسوب شود .
ماده دوم - هر یک از وزارتخانه ها که
بودجه تفصیلی سیچقان لیل خود را تا
آخر جوزای هذمه السنه تقدیم مجلس نکردند
نسبت ببودجه بروج جوزا مشمول این قانون
نمی شوند .
رئیس - آقای آقا سید یعقوب موافقت؟
آقا سید یعقوب - بلی .
رئیس - آقای اشکر موافقت؟
اشکر - بلی .
رئیس - آقای حاج عزالمالک
حاج عزالمالک - بنده هم موافقم .
رئیس - آقای سهام السلطان
(اجازه)
سهام السلطان موافقم .
رئیس آقای تدین
تدین موافقم ولی يك كلمه بنظر بنده
افتاده است .

تصرفه قدر از بودجه های مصوبه
هذمه السنه نسبت بسنه ماضیه کسر یا علاوه
شود در بروج بعد باید محسوب شود .
ماده دوم - هر یک از وزارتخانه ها که
بودجه تفصیلی سیچقان لیل خود را تا
آخر جوزای هذمه السنه تقدیم مجلس نکردند
نسبت ببودجه بروج جوزا مشمول این قانون
نمی شوند .
رئیس - آقای آقا سید یعقوب موافقت؟
آقا سید یعقوب - بلی .
رئیس - آقای اشکر موافقت؟
اشکر - بلی .
رئیس - آقای حاج عزالمالک
حاج عزالمالک - بنده هم موافقم .
رئیس - آقای سهام السلطان
(اجازه)
سهام السلطان موافقم .
رئیس آقای تدین
تدین موافقم ولی يك كلمه بنظر بنده
افتاده است .

رئیس بعد درموقمی که ماده خوانده
می شود بفرمائید . آقای مشیر معظم هم
موافقت؟
مشیر معظم - بلی .
رئیس - خوب مخالفی ندارم .
رأی میگیریم که داخل درمواد بشویم
یا نه آقایانی که تصویب میکنند در مواد
شور بشود قیام بفرمایند .
(غالب نمایندگان قیام نمودند)
رئیس - تصویب شد .
ماده اول قرائت میشود .
بشرح فوق قرائت شد)
رئیس - آقای آقا سید یعقوب موافقت؟
آقا سید یعقوب - بنده سؤالی داشتم .
عماد السلطنه مخبر کمیسیون - يك
کلمه علی الحساب بعد از سیچقان لیل باید
اضافه شود که اینطور میشود يك دوازدهم
در جوزای هذمه السنه سیچقان لیل علی الحساب
افتاده است و باید اضافه شود .
رئیس آقای آقا سید یعقوب .
(اجازه)
آقا سید یعقوب بنده خواستم از مخبر
محترم سؤال کنم چون لایحه دولت که
در نظر دارند گرچه آن لایحه طبع و توزیع
نشده لیکن نسبت بیک مسئله که آن مسئله
جالب نظر است این است که بعضی از
وزارت خانه ها (بعضی از آقایان می دانند)
مخارجی داشته است در سنه تنکوز لیل و
الآن چنانکه خاطر آقایان مستحضر است
آن محلها ازین رفته است و در اینجا
راجع بدو برج نوشته است دیگر آنرا
اشاره نکرده است که نسبت با آنجلی که از
بین رفته چه باید شود خواستم ببینم در
کمیسیون بودجه در این باب چیزی در نظر
اعضاء کمیسیون بودجه آمده است و نظری
درش شده است یا نه؟

والا بنده با اصل ماده موافقم .
مخبر - اولاً این پیشنهاد دولت طبع
و توزیع شده و آن اینست اگر قرائت
نکرده اید نمیدانم ثانیاً در اینجا راجع باین
موضوع اولاً يك كلمه علی الحساب دارد و
يك تبصره - مقصود از تبصره این است که
هر چه از بودجه هذمه السنه نسبت بسنه ماضیه
کسریا علاوه شود نسبت بروج بعد باید
محسوب شود پس اگر يك وزارت خانه در
سنه تنکوز لیل يك مخارجی داشته که در
سنه سیچقان لیل آن مخارج را نداشته است
وقتی که مجلس شورای ملی تصویب کرد
نسبت بآن سه ماه کسر خواهد شد .
رئیس - آقای تدین
(اجازه)
تدین - بنده عرضی ندارم مقصودم
تذکره کلمه بود که افتاده بود که تذکر
دادند .
رئیس آقای سهام السلطان
(اجازه)
سهام السلطان بنده موافقم .

رئیس - آقای آقا سید یعقوب بنده خواستم از مخبر
محترم سؤال کنم چون لایحه دولت که
در نظر دارند گرچه آن لایحه طبع و توزیع
نشده لیکن نسبت بیک مسئله که آن مسئله
جالب نظر است این است که بعضی از
وزارت خانه ها (بعضی از آقایان می دانند)
مخارجی داشته است در سنه تنکوز لیل و
الآن چنانکه خاطر آقایان مستحضر است
آن محلها ازین رفته است و در اینجا
راجع بدو برج نوشته است دیگر آنرا
اشاره نکرده است که نسبت با آنجلی که از
بین رفته چه باید شود خواستم ببینم در
کمیسیون بودجه در این باب چیزی در نظر
اعضاء کمیسیون بودجه آمده است و نظری
درش شده است یا نه؟

والا بنده با اصل ماده موافقم .
مخبر - اولاً این پیشنهاد دولت طبع
و توزیع شده و آن اینست اگر قرائت
نکرده اید نمیدانم ثانیاً در اینجا راجع باین
موضوع اولاً يك كلمه علی الحساب دارد و
يك تبصره - مقصود از تبصره این است که
هر چه از بودجه هذمه السنه نسبت بسنه ماضیه
کسریا علاوه شود نسبت بروج بعد باید
محسوب شود پس اگر يك وزارت خانه در
سنه تنکوز لیل يك مخارجی داشته که در
سنه سیچقان لیل آن مخارج را نداشته است
وقتی که مجلس شورای ملی تصویب کرد
نسبت بآن سه ماه کسر خواهد شد .
رئیس - آقای تدین
(اجازه)
تدین - بنده عرضی ندارم مقصودم
تذکره کلمه بود که افتاده بود که تذکر
دادند .
رئیس آقای سهام السلطان
(اجازه)
سهام السلطان بنده موافقم .

والا بنده با اصل ماده موافقم .
مخبر - اولاً این پیشنهاد دولت طبع
و توزیع شده و آن اینست اگر قرائت
نکرده اید نمیدانم ثانیاً در اینجا راجع باین
موضوع اولاً يك كلمه علی الحساب دارد و
يك تبصره - مقصود از تبصره این است که
هر چه از بودجه هذمه السنه نسبت بسنه ماضیه
کسریا علاوه شود نسبت بروج بعد باید
محسوب شود پس اگر يك وزارت خانه در
سنه تنکوز لیل يك مخارجی داشته که در
سنه سیچقان لیل آن مخارج را نداشته است
وقتی که مجلس شورای ملی تصویب کرد
نسبت بآن سه ماه کسر خواهد شد .
رئیس - آقای تدین
(اجازه)
تدین - بنده عرضی ندارم مقصودم
تذکره کلمه بود که افتاده بود که تذکر
دادند .
رئیس آقای سهام السلطان
(اجازه)
سهام السلطان بنده موافقم .

رئیس - آقای شیروانی
شیروانی - موافقم .
رئیس - آقای یاسائی
یاسائی - بنده با این تبصره مخالفم
رئیس - حالا نرسیده ایم بتبصره
مذاکره رماده اول است . آقای حاج
عزالمالک
(اجازه)
حاج عزالمالک بنده باماده موافقم
ولی در موقع تبصره عرض دارم
رئیس - حالا نسبت بتبصره مذاکره
می شود . آقای سهام السلطان و تدین و
شیروانی بتبصره موافقت .
(گفتند موافقتیم)
رئیس - آقای یاسائی
(اجازه)
یاسائی - علت مخالفت بنده با آنچه
در این تبصره نوشته شده این است بطوری
که در سنه ماضیه در موقع عمل دیدیم بعد
از تصویب این تبصره يك مشکلاتی برای
دوایر دولتی ایجاد خواهد شد زیرا فعلا
در برج تور و جورا که هستیم يك دوایری
هست و يك اشخاصی هم سرکار مشغول
خدمت هستند ممکن است در بودجه تفصیلی
مملکتی که تقدیم مجلس شورای ملی
شده است يك تغییرات کلی حاصل شود .
بعضی از شعبه ها حذف شوند و یا بعضی
ازین برونند و بعضی از مشاغل حذف
شوند آن وقت استرداد این وجوه از
اشخاصی که در این مدت دو ماه خدمت
کرده اند و بول گرفته اند مشکل خواهد
بود و اگر مشاغلی حذف شود من نمی
فهمم بعد چگونه محسوب می شود خوب
است توضیح بدهند .
مخبر - دلایلی که فرمودید همان دلایلی
است که کمیسیون بودجه و نظر داشته و
بهمین جهت تبصره نوشته شد اما اینک فرمودند
دوایری فعلا موجود است که شاید حذف
شود آنها حقوق حمل و نور و جوازشان
را خواهند گرفت برای آنکه آن ماموری
که خدمت کرده است در مدت این سه
ماه آنها حقوقشان را می گیرند مگر مأمورینی
که سه ماه خدمت کرده اند میشود با آنها
گفت حقوق را نکیر اگر يك اداره علاوه
شود آن هم از سرطان بیعد است اگر
يك اداره اساساً حذف شود او مربوط می
شود از سرطان بیعد ولی ممکن است این
کسر و علاوه راجع بفلان شخص باشد
که دو بست تومان داشته باشد این دو بست تومان
فرصاً صد و هشتاد تومان بشود آنوقت آن کسر
مربوط با نجاست و الا اساساً اگر يك اداره
ازین رفت مجبورند سه ماه حقوقش را
بدهند .
رئیس دیگر مخالفی نیست؟

رئیس - آقای شیروانی
شیروانی - موافقم .
رئیس - آقای یاسائی
یاسائی - بنده با این تبصره مخالفم
رئیس - حالا نرسیده ایم بتبصره
مذاکره رماده اول است . آقای حاج
عزالمالک
(اجازه)
حاج عزالمالک بنده باماده موافقم
ولی در موقع تبصره عرض دارم
رئیس - حالا نسبت بتبصره مذاکره
می شود . آقای سهام السلطان و تدین و
شیروانی بتبصره موافقت .
(گفتند موافقتیم)
رئیس - آقای یاسائی
(اجازه)
یاسائی - علت مخالفت بنده با آنچه
در این تبصره نوشته شده این است بطوری
که در سنه ماضیه در موقع عمل دیدیم بعد
از تصویب این تبصره يك مشکلاتی برای
دوایر دولتی ایجاد خواهد شد زیرا فعلا
در برج تور و جورا که هستیم يك دوایری
هست و يك اشخاصی هم سرکار مشغول
خدمت هستند ممکن است در بودجه تفصیلی
مملکتی که تقدیم مجلس شورای ملی
شده است يك تغییرات کلی حاصل شود .
بعضی از شعبه ها حذف شوند و یا بعضی
ازین برونند و بعضی از مشاغل حذف
شوند آن وقت استرداد این وجوه از
اشخاصی که در این مدت دو ماه خدمت
کرده اند و بول گرفته اند مشکل خواهد
بود و اگر مشاغلی حذف شود من نمی
فهمم بعد چگونه محسوب می شود خوب
است توضیح بدهند .
مخبر - دلایلی که فرمودید همان دلایلی
است که کمیسیون بودجه و نظر داشته و
بهمین جهت تبصره نوشته شد اما اینک فرمودند
دوایری فعلا موجود است که شاید حذف
شود آنها حقوق حمل و نور و جوازشان
را خواهند گرفت برای آنکه آن ماموری
که خدمت کرده است در مدت این سه
ماه آنها حقوقشان را می گیرند مگر مأمورینی
که سه ماه خدمت کرده اند میشود با آنها
گفت حقوق را نکیر اگر يك اداره علاوه
شود آن هم از سرطان بیعد است اگر
يك اداره اساساً حذف شود او مربوط می
شود از سرطان بیعد ولی ممکن است این
کسر و علاوه راجع بفلان شخص باشد
که دو بست تومان داشته باشد این دو بست تومان
فرصاً صد و هشتاد تومان بشود آنوقت آن کسر
مربوط با نجاست و الا اساساً اگر يك اداره
ازین رفت مجبورند سه ماه حقوقش را
بدهند .
رئیس دیگر مخالفی نیست؟

رئیس - آقای شیروانی
شیروانی - موافقم .
رئیس - آقای یاسائی
یاسائی - بنده با این تبصره مخالفم
رئیس - حالا نرسیده ایم بتبصره
مذاکره رماده اول است . آقای حاج
عزالمالک
(اجازه)
حاج عزالمالک بنده باماده موافقم
ولی در موقع تبصره عرض دارم
رئیس - حالا نسبت بتبصره مذاکره
می شود . آقای سهام السلطان و تدین و
شیروانی بتبصره موافقت .
(گفتند موافقتیم)
رئیس - آقای یاسائی
(اجازه)
یاسائی - علت مخالفت بنده با آنچه
در این تبصره نوشته شده این است بطوری
که در سنه ماضیه در موقع عمل دیدیم بعد
از تصویب این تبصره يك مشکلاتی برای
دوایر دولتی ایجاد خواهد شد زیرا فعلا
در برج تور و جورا که هستیم يك دوایری
هست و يك اشخاصی هم سرکار مشغول
خدمت هستند ممکن است در بودجه تفصیلی
مملکتی که تقدیم مجلس شورای ملی
شده است يك تغییرات کلی حاصل شود .
بعضی از شعبه ها حذف شوند و یا بعضی
ازین برونند و بعضی از مشاغل حذف
شوند آن وقت استرداد این وجوه از
اشخاصی که در این مدت دو ماه خدمت
کرده اند و بول گرفته اند مشکل خواهد
بود و اگر مشاغلی حذف شود من نمی
فهمم بعد چگونه محسوب می شود خوب
است توضیح بدهند .
مخبر - دلایلی که فرمودید همان دلایلی
است که کمیسیون بودجه و نظر داشته و
بهمین جهت تبصره نوشته شد اما اینک فرمودند
دوایری فعلا موجود است که شاید حذف
شود آنها حقوق حمل و نور و جوازشان
را خواهند گرفت برای آنکه آن ماموری
که خدمت کرده است در مدت این سه
ماه آنها حقوقشان را می گیرند مگر مأمورینی
که سه ماه خدمت کرده اند میشود با آنها
گفت حقوق را نکیر اگر يك اداره علاوه
شود آن هم از سرطان بیعد است اگر
يك اداره اساساً حذف شود او مربوط می
شود از سرطان بیعد ولی ممکن است این
کسر و علاوه راجع بفلان شخص باشد
که دو بست تومان داشته باشد این دو بست تومان
فرصاً صد و هشتاد تومان بشود آنوقت آن کسر
مربوط با نجاست و الا اساساً اگر يك اداره
ازین رفت مجبورند سه ماه حقوقش را
بدهند .
رئیس دیگر مخالفی نیست؟

رئیس - آقای شیروانی
شیروانی - موافقم .
رئیس - آقای یاسائی
یاسائی - بنده با این تبصره مخالفم
رئیس - حالا نرسیده ایم بتبصره
مذاکره رماده اول است . آقای حاج
عزالمالک
(اجازه)
حاج عزالمالک بنده باماده موافقم
ولی در موقع تبصره عرض دارم
رئیس - حالا نسبت بتبصره مذاکره
می شود . آقای سهام السلطان و تدین و
شیروانی بتبصره موافقت .
(گفتند موافقتیم)
رئیس - آقای یاسائی
(اجازه)
یاسائی - علت مخالفت بنده با آنچه
در این تبصره نوشته شده این است بطوری
که در سنه ماضیه در موقع عمل دیدیم بعد
از تصویب این تبصره يك مشکلاتی برای
دوایر دولتی ایجاد خواهد شد زیرا فعلا
در برج تور و جورا که هستیم يك دوایری
هست و يك اشخاصی هم سرکار مشغول
خدمت هستند ممکن است در بودجه تفصیلی
مملکتی که تقدیم مجلس شورای ملی
شده است يك تغییرات کلی حاصل شود .
بعضی از شعبه ها حذف شوند و یا بعضی
ازین برونند و بعضی از مشاغل حذف
شوند آن وقت استرداد این وجوه از
اشخاصی که در این مدت دو ماه خدمت
کرده اند و بول گرفته اند مشکل خواهد
بود و اگر مشاغلی حذف شود من نمی
فهمم بعد چگونه محسوب می شود خوب
است توضیح بدهند .
مخبر - دلایلی که فرمودید همان دلایلی
است که کمیسیون بودجه و نظر داشته و
بهمین جهت تبصره نوشته شد اما اینک فرمودند
دوایری فعلا موجود است که شاید حذف
شود آنها حقوق حمل و نور و جوازشان
را خواهند گرفت برای آنکه آن ماموری
که خدمت کرده است در مدت این سه
ماه آنها حقوقشان را می گیرند مگر مأمورینی
که سه ماه خدمت کرده اند میشود با آنها
گفت حقوق را نکیر اگر يك اداره علاوه
شود آن هم از سرطان بیعد است اگر
يك اداره اساساً حذف شود او مربوط می
شود از سرطان بیعد ولی ممکن است این
کسر و علاوه راجع بفلان شخص باشد
که دو بست تومان داشته باشد این دو بست تومان
فرصاً صد و هشتاد تومان بشود آنوقت آن کسر
مربوط با نجاست و الا اساساً اگر يك اداره
ازین رفت مجبورند سه ماه حقوقش را
بدهند .
رئیس دیگر مخالفی نیست؟

رئیس - آقای شیروانی
شیروانی - موافقم .
رئیس - آقای یاسائی
یاسائی - بنده با این تبصره مخالفم
رئیس - حالا نرسیده ایم بتبصره
مذاکره رماده اول است . آقای حاج
عزالمالک
(اجازه)
حاج عزالمالک بنده باماده موافقم
ولی در موقع تبصره عرض دارم
رئیس - حالا نسبت بتبصره مذاکره
می شود . آقای سهام السلطان و تدین و
شیروانی بتبصره موافقت .
(گفتند موافقتیم)
رئیس - آقای یاسائی
(اجازه)
یاسائی - علت مخالفت بنده با آنچه
در این تبصره نوشته شده این است بطوری
که در سنه ماضیه در موقع عمل دیدیم بعد
از تصویب این تبصره يك مشکلاتی برای
دوایر دولتی ایجاد خواهد شد زیرا فعلا
در برج تور و جورا که هستیم يك دوایری
هست و يك اشخاصی هم سرکار مشغول
خدمت هستند ممکن است در بودجه تفصیلی
مملکتی که تقدیم مجلس شورای ملی
شده است يك تغییرات کلی حاصل شود .
بعضی از شعبه ها حذف شوند و یا بعضی
ازین برونند و بعضی از مشاغل حذف
شوند آن وقت استرداد این وجوه از
اشخاصی که در این مدت دو ماه خدمت
کرده اند و بول گرفته اند مشکل خواهد
بود و اگر مشاغلی حذف شود من نمی
فهمم بعد چگونه محسوب می شود خوب
است توضیح بدهند .
مخبر - دلایلی که فرمودید همان دلایلی
است که کمیسیون بودجه و نظر داشته و
بهمین جهت تبصره نوشته شد اما اینک فرمودند
دوایری فعلا موجود است که شاید حذف
شود آنها حقوق حمل و نور و جوازشان
را خواهند گرفت برای آنکه آن ماموری
که خدمت کرده است در مدت این سه
ماه آنها حقوقشان را می گیرند مگر مأمورینی
که سه ماه خدمت کرده اند میشود با آنها
گفت حقوق را نکیر اگر يك اداره علاوه
شود آن هم از سرطان بیعد است اگر
يك اداره اساساً حذف شود او مربوط می
شود از سرطان بیعد ولی ممکن است این
کسر و علاوه راجع بفلان شخص باشد
که دو بست تومان داشته باشد این دو بست تومان
فرصاً صد و هشتاد تومان بشود آنوقت آن کسر
مربوط با نجاست و الا اساساً اگر يك اداره
ازین رفت مجبورند سه ماه حقوقش را
بدهند .
رئیس دیگر مخالفی نیست؟

حاج عزالمالک - بنده مخالفم .
رئیس بفرمائید
حاج عزالمالک - بنده اینجا با کلمه
علاوه مخالفم دلیلش هم این است که بدون
اجازه مجلس شورای ملی هیچ مؤسسه که
باید مملکت مخارج او را تأدیه کند نباید
تأسیس شود در اینصورت مورد ندارد که
ما تصویب بکنیم حالا اگر يك مؤسسه
در هذمه السنه علاوه از سنه ماضیه دولت یا
رئیس یکی از وزارت خانه ها تأسیس
کرده باشد و بعد مجلس تصویب کند
مخارج او برای مدت سه ماه محسوب شود
بعقیده بنده آن مؤسسه وقتی باید تأسیس
شود یا اضافه حقوق داشته باشد که مجلس
تصویب کرده باشد و از روز تصویب بودجه
باید بموقع اجرا گذارده شود پس این
که کلمه (علاوه) در اینجا نوشته شده
است مورد ندارد حالا آقای مخبر نمی
دانم در این باب چه فکری کرده اند و
چه نظری داشته اند که کلمه (علاوه) را
در اینجا ذکر کرده اند باز برای اینکه
خاطر آقایان نمایندگان را مستحضر نکنم
تصریح می کنم که راجع بکسر توضیح
آقای مخبر قانع کننده است ولی نسبت
با اضافه مورد ندارد یعنی يك وزارت خانه
این کلمه را می بیند اضافه حقوق می
دهد یا يك اعتبار اضافی از سنه ماضیه
ادعا می کنند در صورتی که مجلس تصویب
نکرده است نمی توانند چنین کاری بکنند
و بعد از آنکه مجلس تصویب کرد دیگر
لفظ علاوه مورد ندارد .
مخبر - اینها اولاً مربوط با قبل است و
مربوط بقانون استخدام است زیرا قانون
استخدام وقتی که اجرا می شود ممکن
است يك حقوق هائی قهراً و طبعاً اضافه
شود آنوقت شما میتوانید بگوئید مطابق
قانون استخدام اضافه حقوق بفلان مستخدم
ندهند ؟ ناچار باید بدهند یا مثلاً در بودجه
وزارت معارف مجبورند يك اضافاتی بدهند
باینجهت نوشته شد .
رئیس - آقای معتمد السلطنه
(اجازه)
معتمد السلطنه - بنده تصور می کنم
آقای حاج عزالمالک اینجا يك اشتباهی
فرمودند این عبارتی که اینجا نوشته شده
است کسر یا علاوه میشود این مسلم است
که بدون تصویب مجلس شورای ملی يك
دینار کسر یا علاوه نموده اند این تبصره
مبین کلمه علی الحساب است در اینجا که
آقایان می زنند يك اداره در پارسال بوده
است امسال حذف می شود اینجا مورد ندارد
برای اینکه يك اداره در بودجه امسال
اگر لزوم نداشت و مجلس او را حذف کرد
از آن تاریخی که حذف می شود نسبت به
گذشته کسی نمی تواند تعرض اعضایش

تصویب وقتی است که مجلس شورای ملی
تصدیق کرده باشد
رئیس - آقای حاج عزالمالک .
حاج عزالمالک - اگر مجلس شورای ملی
ملی موافق باشد باینکه که بودجه های مصوبه
در ماده سوم و چهارم از اول سال اجرا شود
حرفی ندارم از بروج تور یا هر وقت ولی
اضافات بودجه از موقع تصویب بایستی
بموقع اجرا گذاشته شود يك وزارت خانه
ندارد يك مؤسسه تأسیس کند یا اضافه
حقوق بدهد و باین دلیل (علاوه) در اینجا
مورد ندارد حالا اگر آقایان میل دارند
باینکه رأی که در روماه بعد میدهند نسبت
بدوماه قبل اجرا شود بنده عرضی ندارم .
(جمعی اظهار نمودند مذاکرات
کافی است)
رئیس - اصلاحی از طرف آقای
معتمد السلطنه رسیده است قرائت میشود
(بشرح آتی قرائت شد)
بنده اصلاح ذیل را نسبت بتبصره
ماده اول پیشنهاد می نمایم - تغییراتیکه در
بودجه های مصوبه هذمه السنه حاصل
شده است اهم از اینکه کسر یا اضافه
باشد باید در بروج بعد از بابت وجوهی
که پرداخته شده است احتساب نمایند .
رئیس - آقای معتمد السلطنه .
(اجازه)
معتمد السلطنه - مفاد این اصلاحی
که بنده پیش نهاد کردم با اصل تبصره یکی
است ولیکن تصور می کنم که بهتر و
روشن تر است این است که تقاضا می کنم
يك مرتبه دیگر قرائت بشود .
(مجدداً بشرح سابق قرائت شد)
رئیس - آقای تدین
(اجازه)
تدین - این پیش نهاد آقای معتمد -
السلطنه بواسطه طولانی بودنش مطلب
رایشتر گنگ و مبهم می کند ولی خود
تبصره واضح است ماده اول می گوید يك
دوازدهم بروج تور و يك دوازدهم برای
برج جوزا از بودجه مصوبه سال گذشته
بدهید این را بچه ترتیب بدهیم برسم
علی الحساب می دهیم برای چه ؟ برای این
که بودجه های تفصیلی وزارت خانه ها را
هنوز بمجلس نداده اند بعد از اینکه کلمه
علی الحساب را در بالا قبول کردیم دیگر
اعتراض باین تبصره مورد ندارد این تبصره
مبین کلمه علی الحساب است در اینجا که
آقایان می زنند يك اداره در پارسال بوده
است امسال حذف می شود اینجا مورد ندارد
برای اینکه يك اداره در بودجه امسال
اگر لزوم نداشت و مجلس او را حذف کرد
از آن تاریخی که حذف می شود نسبت به
گذشته کسی نمی تواند تعرض اعضایش

تصویب وقتی است که مجلس شورای ملی
تصدیق کرده باشد
رئیس - آقای حاج عزالمالک .
حاج عزالمالک - اگر مجلس شورای ملی
ملی موافق باشد باینکه که بودجه های مصوبه
در ماده سوم و چهارم از اول سال اجرا شود
حرفی ندارم از بروج تور یا هر وقت ولی
اضافات بودجه از موقع تصویب بایستی
بموقع اجرا گذاشته شود يك وزارت خانه
ندارد يك مؤسسه تأسیس کند یا اضافه
حقوق بدهد و باین دلیل (علاوه) در اینجا
مورد ندارد حالا اگر آقایان میل دارند
باینکه رأی که در روماه بعد میدهند نسبت
بدوماه قبل اجرا شود بنده عرضی ندارم .
(جمعی اظهار نمودند مذاکرات
کافی است)
رئیس - اصلاحی از طرف آقای
معتمد السلطنه رسیده است قرائت میشود
(بشرح آتی قرائت شد)
بنده اصلاح ذیل را نسبت بتبصره
ماده اول پیشنهاد می نمایم - تغییراتیکه در
بودجه های مصوبه هذمه السنه حاصل
شده است اهم از اینکه کسر یا اضافه
باشد باید در بروج بعد از بابت وجوهی
که پرداخته شده است احتساب نمایند .
رئیس - آقای معتمد السلطنه .
(اجازه)
معتمد السلطنه - مفاد این اصلاحی
که بنده پیش نهاد کردم با اصل تبصره یکی
است ولیکن تصور می کنم که بهتر و
روشن تر است این است که تقاضا می کنم
يك مرتبه دیگر قرائت بشود .
(مجدداً بشرح سابق قرائت شد)
رئیس - آقای تدین
(اجازه)
تدین - این پیش نهاد آقای معتمد -
السلطنه بواسطه طولانی بودنش مطلب
رایشتر گنگ و مبهم می کند ولی خود
تبصره واضح است ماده اول می گوید يك
دوازدهم بروج تور و يك دوازدهم برای
برج جوزا از بودجه مصوبه سال گذشته
بدهید این را بچه ترتیب بدهیم برسم
علی الحساب می دهیم برای چه ؟ برای این
که بودجه های تفصیلی وزارت خانه ها را
هنوز بمجلس نداده اند بعد از اینکه کلمه
علی الحساب را در بالا قبول کردیم دیگر
اعتراض باین تبصره مورد ندارد این تبصره
مبین کلمه علی الحساب است در اینجا که
آقایان می زنند يك اداره در پارسال بوده
است امسال حذف می شود اینجا مورد ندارد
برای اینکه يك اداره در بودجه امسال
اگر لزوم نداشت و مجلس او را حذف کرد
از آن تاریخی که حذف می شود نسبت به
گذشته کسی نمی تواند تعرض اعضایش

تصویب وقتی است که مجلس شورای ملی
تصدیق کرده باشد
رئیس - آقای حاج عزالمالک .
حاج عزالمالک - اگر مجلس شورای ملی
ملی موافق باشد باینکه که بودجه های مصوبه
در ماده سوم و چهارم از اول سال اجرا شود
حرفی ندارم از بروج تور یا هر وقت ولی
اضافات بودجه از موقع تصویب بایستی
بموقع اجرا گذاشته شود يك وزارت خانه
ندارد يك مؤسسه تأسیس کند یا اضافه
حقوق بدهد و باین دلیل (علاوه) در اینجا
مورد ندارد حالا اگر آقایان میل دارند
باینکه رأی که در روماه بعد میدهند نسبت
بدوماه قبل اجرا شود بنده عرضی ندارم .
(جمعی اظهار نمودند مذاکرات
کافی است)
رئیس - اصلاحی از طرف آقای
معتمد السلطنه رسیده است قرائت میشود
(بشرح آتی قرائت شد)
بنده اصلاح ذیل را نسبت بتبصره
ماده اول پیشنهاد می نمایم - تغییراتیکه در
بودجه های مصوبه هذمه السنه حاصل
شده است اهم از اینکه کسر یا اضافه
باشد باید در بروج بعد از بابت وجوهی
که پرداخته شده است احتساب نمایند .
رئیس - آقای معتمد السلطنه .
(اجازه)
معتمد السلطنه - مفاد این اصلاحی
که بنده پیش نهاد کردم با اصل تبصره یکی
است ولیکن تصور می کنم که بهتر و
روشن تر است این است که تقاضا می کنم
يك مرتبه دیگر قرائت بشود .
(مجدداً بشرح سابق قرائت شد)
رئیس - آقای تدین
(اجازه)
تدین - این پیش نهاد آقای معتمد -
السلطنه بواسطه طولانی بودنش مطلب
رایشتر گنگ و مبهم می کند ولی خود
تبصره واضح است ماده اول می گوید يك
دوازدهم بروج تور و يك دوازدهم برای
برج جوزا از بودجه مصوبه سال گذشته
بدهید این را بچه ترتیب بدهیم برسم
علی الحساب می دهیم برای چه ؟ برای این
که بودجه های تفصیلی وزارت خانه ها را
هنوز بمجلس نداده اند بعد از اینکه کلمه
علی الحساب را در بالا قبول کردیم دیگر
اعتراض باین تبصره مورد ندارد این تبصره
مبین کلمه علی الحساب است در اینجا که
آقایان می زنند يك اداره در پارسال بوده
است امسال حذف می شود اینجا مورد ندارد
برای اینکه يك اداره در بودجه امسال
اگر لزوم نداشت و مجلس او را حذف کرد
از آن تاریخی که حذف می شود نسبت به
گذشته کسی نمی تواند تعرض اعضایش

تصویب وقتی است که مجلس شورای ملی
تصدیق کرده باشد
رئیس - آقای حاج عزالمالک .
حاج عزالمالک - اگر مجلس شورای ملی
ملی موافق باشد باینکه که بودجه های مصوبه
در ماده سوم و چهارم از اول سال اجرا شود
حرفی ندارم از بروج تور یا هر وقت ولی
اضافات بودجه از موقع تصویب بایستی
بموقع اجرا گذاشته شود يك وزارت خانه
ندارد يك مؤسسه تأسیس کند یا اضافه
حقوق بدهد و باین دلیل (علاوه) در اینجا
مورد ندارد حالا اگر آقایان میل دارند
باینکه رأی که در روماه بعد میدهند نسبت
بدوماه قبل اجرا شود بنده عرضی ندارم .
(جمعی اظهار نمودند مذاکرات
کافی است)
رئیس - اصلاحی از طرف آقای
معتمد السلطنه رسیده است قرائت میشود
(بشرح آتی قرائت شد)
بنده اصلاح ذیل را نسبت بتبصره
ماده اول پیشنهاد می نمایم - تغییراتیکه در
بودجه های مصوبه هذمه السنه حاصل
شده است اهم از

آقا شیخ محمد علی طهرانی - بلی بنده تجزیه خواستم اول نسبت بهلاوه و بعد نسبت بکسر.

رئیس - ماده از تبصره تجزیه میشود خود تبصره هم تجزیه میشود.

ماده قرائت میشود (بشرح سابق قرائت شد)

رئیس رأی میگیریم باین ماده بترتی که قرائت شد.

آقایانی که تصویب می کنند قیام فرمایند.

(اغلب نمایندگان نمودند)

رئیس تصویب شد.

رأی میگیریم بتبصره باین ترتیب هر قدر از بودجه های مصوبه هذمه السنه نسبت بسنه ماضیه کسر شود در بروج بعد باید محسوب شود. اینطور خواستید تجزیه شود؟

آقا شیخ محمد علی طهرانی - کسر وعلاوه را عرض کردم تجزیه شود.

رئیس - این طوریکه قرائت شد باید رأی بگیریم بعد عین این عبارت خوانده می شود با حذف کسر بضمیمه علاوه مقصود همین است؟

(اظهاری نشد و تبصره مجدداً بشرح ذیل قرائت شد)

تبصره - هر قدر از بودجه های مصوبه هذمه السنه نسبت بسنه ماضیه کسر بشود در بروج بعد باید محسوب شود.

رئیس - رأی میگیریم باین قسمت آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند (جمعی قیام نمودند)

آقا شیخ محمد علی طهرانی - (هر قدر از) باید تبدیل شود به (هر قدر بر) چون علاوه است.

(مجدداً تبصره بشرح ذیل قرائت شد.)

هر قدر بر بودجه های مصوبه هذمه السنه نسبت بسنه ماضیه علاوه شود در بروج بعد باید محسوب شود.

رئیس - رأی میگیریم باین یکی آقایانی که تصویب می کنند قیام فرمایند (هنده قلبی قیام نمودند)

رئیس - تصویب نشد. حالا رأی میگیریم بماده اول بضمیمه آن قسمت تبصره که قبول شد.

(ماده اول بضمیمه بشرح ذیل قرائت شد.)

ماده اول - مجلس شورای ملی بوزارت مالیه اجازه می دهد که در حدود اختیارات سند ماضیه تنگور ژیل یک دوازدهم بابت نور و یک دوازدهم بابت جوازای هذمه السنه سیچقان ژیل علی - الحساب از بابات بودجه های سلطنتی پرداخت نماید. تبصره - هر قدر از بودجه های مصوبه هذمه السنه نسبت بسنه ماضیه کسر شود در بروج بعد باید محسوب شود.

جمعی از نمایندگان - صحیح است

رئیس - رأی میگیریم باین ماده با تبصره آقایانی که تصویب می کنند قیام فرمایند.

(جمعی قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده دوم قرائت می شود.

(بشرح آتی قرائت شد)

ماده ۲ - هر یک از وزارت خانه ها که بودجه تفصیلی سیچقان ژیل خود را تا آخر جوزای هذمه السنه تقدیم مجلس نکرده اند نسبت به بودجه بروج جوزا مشمول این قانون نمی شوند.

رئیس - مخالفی ندارد؟

(گفته شد - خیر)

رئیس - اصلاحی است که آقای متمد - السلطنه پیش نهاد کرده اند. بترتیب ذیل خوانده شد)

بنده اصلاح ماده دوم را از این قرار پیشنهاد می نمایم.

ماده ۲ - هر یک از وزارت خانه ها که بودجه های تفصیلی سیچقان ژیل ۱۳۰۲ خود را تا آخر جوزای هذمه السنه تقدیم مجلس شورای ملی ننمایند نسبت بدریافت حقوق بروج جوزا مشمول این قانون نخواهد بود.

بعضی از نمایندگان - هر دو یکی است پس گرفتند.

مخبر - بنده اصلاً نمی فهمم فلسفه این اصلاحات آقای متمد السلطنه را و کمیسیون اصلاح ایشان را قبول نمیکنند.

رئیس - قبول ندارید؟

مخبر - خیر.

رئیس - آقای متمد السلطنه (اجازه)

متمد السلطنه - در ماده ۳ نوشته شده است:

هر یک از وزارت خانه ها که بودجه تفصیلی سیچقان ژیل خود را تا آخر جوزای هذمه السنه تقدیم مجلس نکرده اند نسبت به بودجه بروج جوزا مشمول این قانون نمی شوند. بنده این اصلاح عبارتی این است نسبت بدریافت حقوق بروج جوزا مشمول این قانون نمی شوند. اصلاح عبارتی من اینست. عماد السلطنه بنده با هم فهمیدم برای اینکه اساساً این در ماده اول و دوم راجع به چیست؟

راجع بپرداخت است که مجلس شورای ملی اجازه میدهد پرداخت بروج نور و جوزا را اینجا ما در ماده دوم نوشته ایم اگر بودجه تفصیلی خود را تا آخر جوزای هذمه السنه تقدیم مجلس نکرده اند نسبت به بودجه بروج جوزا مشمول این قانون نمی شوند یعنی نسبت باخذ بودجه بروج جوزا مشمول این قانون نمی شوند آنهم نه اینکه از سرش بگذرند یعنی در آخر بروج جوزا پرداخت نشود.

رئیس - (خطاب با آقای متمد السلطنه)

رأی میگیریم؟

متمد السلطنه - بلی.

(جمعی اظهار نمودند - مذاکرات کافی است)

رئیس گویا نظام نامه اجازه بدهد بالاخره باید رأی گرفت.

رأی میگیریم باصلاح آقای متمد - السلطنه.

آقایانی که قابل توجه می دانند قیام فرمایند.

(تنها خودشان برخاستند)

رئیس - رد شد.

دای میگیریم بماده دوم. آقای امیر حشمت.

(اجازه)

امیر حشمت در یکی از مواد قانون اساسی مصرح است که بودجه های وزارت خانه ها...

رئیس - اگر اصلاحی دارید بدهید بیاورند.

امیر حشمت - بنده میخواستم بدانم که این سابقه شود.

رئیس چون گفته شد مذاکرات کافی است فقط در اینجا حق اصلاح دارید.

رأی میگیریم بماده دوم بقراریکه قرائت شد آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند.

(جمعی قیام نمودند)

رئیس تصویب شد.

در کلیات مخالفی هست.

تدین بنده سؤالی دارم.

رئیس بفرمائید.

تدین - خاطر محترم آقایان را باین مطلب متوجه میکنم و آن این است که تبصره بتقاضای یک نفر از آقایان نمایندگان تجزیه شد قسمت کسر تصویب شد قسمت علاوه رد شد اگر بودجه را مجلس تصویب کرد نسبت بسنه ماضیه علاوه بر اوقاف شد چه طور میتوان برای بدهی که علاوه را میدهد بنده تصور میکنم که متوجه نبودند زیرا پس از آنکه بودجه تصویب شد نسبت بسنه ماضیه علاوه در او منظور شد چگونه میتوان رأی داد که داده نشود.

رئیس - آقای شریعت زاده (اجازه)

شریعت زاده - بنده خواستم همین تذکر را بدهم.

رئیس - آقای سهام السلطان (اجازه)

سهام السلطان - عرض میکنم این مسئله که رأی داده شد منافات با هم ندارد در مجلس میشود ندارد زیرا در مجلس بر فرض که تصویب شود که علاوه بیک شخصی داده شود آنرا ممکن است بعد مجلس تصویب کند علاوه داده شود نسبت باین سه ماهه بهمان میزان و مبلغی که سه ماضیه پرداخته میشد امسال هم پرداخته شود تصور نمیکنم اشکالی داشته باشد.

رئیس - آقای حاج هز الممالک (اجازه)

حاج هز الممالک - بنده موافقم پس از یک مخالف عرض خواهم کرد.

رئیس آقای مدرس (اجازه)

مدرس - بنده موافقم لیکن میخواستم توضیح بدهم چون مشتبه شده است.

رئیس - آقای شیخ محمد علی مصلحی؟

آقا شیخ محمد علی طهرانی - در کلیات؟

رئیس - بلی.

آقای شیخ محمد علی خیر موافقم.

رئیس - آقای سردار معظم چه طور؟

سردار - موافقم.

رئیس - آقای تدین هم موافقت در کلیات؟

تدین - در کلیات موافقم.

رئیس - ایراد کردید موافقت نیستید.

تدین - در کلیات بنده تذکره میخواستم بدهم که این رأی یک صورت قانونی پیدا نکرد برای اینکه مطابق قانون بنظر من نیاید بدهد که خودم و اعتراض خودم را عرض کردم ولی در اساس البته موافقم.

رئیس - آقای مشار اعظم (اجازه)

مشار اعظم - مذاکره در تبصره است یاد در کلیات در تبصره بنده توضیحی داشتم.

بعضی از نمایندگان - گذشت.

رئیس - نسبت به تبصره توضیحی دارید؟

مشار اعظم - بلی.

رئیس - چون رأی گرفته شده است است اگر اشکالی تبصره دارید بشکل مخالف در کلیات باید اظهار کنید.

مشار اعظم - چون منظور نظر نمایندگان محترم بظور کبی این بود که در قسمت سه ماضیه هر قدر کسر میشود می شود این را بعد محسوب بدانند و بنا بر این کسر نسبت بحقوق یک اداره تفاوت پیدا می کند اگر حقوق باشد می توان محسوب کرد ولی اگر اداره باشد بعد اسباب اشکال خواهد شد. بنا بر این باید رعایت کرد که باین اشکال بر نخوریم مخبر - این جا یکی از آقایان محترم یاسائی اشکال کردند جواش را هم عرض کردم در صورتی که یک اداره حذف شود حقوق خود را تا آخر جوزا دریافت می دارد.

رئیس - دیگر کسی مخالف نیست؟

بعضی از نمایندگان - خیر. مذاکرات کافی است.

رئیس خوب رأی گرفته می شود باین دو ماده آقایانی که تصویب می کنند ورقه سفید والا ورقه کیود خواهند داد.

(اغذوا استخراج آراء بعمل آمده نتیجه بشرح ذیل حاصل گردید)

ورقه سفید (علامت قبول است) ۸۲۰

رئیس عدده حضار (۹۷) نا کثرت اصل موافقت ولی در عده یعنی شش نفر مخالف هستند و عقیده دارند دوازده نفر باشد چون که بنده نمی دانم از امضاء کنندگان این پیش نهاد هستم یانه چون موافق هستم در آن صورت نظرم نیست که امضاء کرده ام یانه ولی چون موافقم هم در اینجا وهم در شعبه رأی داده ام موافقم در شعبه هم صحبت شد آن چیزی که بنده در نظر دارم و همینطور مذاکرات دوره چهارم در نظرم هست که برای اصلاح این نظامنامه اختیار داده شد به هیئت محترم رئیس و هیئت محترم رئیس هم در آن دوره کاملاً در تحت مطالعه یعنی در تحت عمل یعنی عملیاتی که واقع شده است مطابق عملیات بانظر دقت مطالعه شده بود اصلاح شده بود و در همان دوره هم طبع و منتشر شده شده بود و بنده هم دارم وغالباً مطالعه می کنم برای اینکه زودتر تمام شود و به موقع اجرا گذاشته شود این بود که پیش نهاد شش نفری کرده بودند بنده تصور می کنم باشش نفر زودتر مشتمل عملی می شود و زودتر بمجلس میاید و عملی میشود و اگر دوازده نفر باشد یک قدری مسئله طول می کشد نقطه نظر سرعت عمل است از این جهت همان شش نفر را ماییش نهاد کردیم و در شعبه هم باینکه از هر شعبه یک نفر باشد رأی دادیم و عقیده شمه را عرض کردم و عقیده خودم هم همان شش نفر است.

رئیس - آقای شیروانی (اجازه)

شیروانی - اگر چه آقای آقا سید یعقوب غالباً وقتی که میخواهند حمله بفرمایند میفرمایند تازه هستن لیکن عرض می کنم تازه ما از نظامنامه که در آن دوره تدوین شده است اطلاعی ندارند البته جنابعالی شاید خوب بدانند ولی بنده چون اطلاع ندارم شاید او را خوب ندانم و نظریات جدیدی داشته باشم بنا بر این عقیده بنده این است که دوازده نفر انتخاب شود و از خود مجلس هم انتخاب بشود

آقا سید یعقوب - کی بنده هم جو حرفی زدیم آقا من همچو حرفی زدیم؟

رئیس رأی میگیریم به عده شش نفر بعداً اگر تصویب نشد رأی میگیریم به دوازده نفر آقایانی که راجع به تفسیر نظامنامه اصلاحش رأی دادند قیام فرمایند.

(غالب نمایندگان برخاستند)

رئیس - تصویب شد. آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - بنده خواستم اجازه داشته باشم بعد از مخالفت آقای بنان السلطان عرضم را عرض کنم.

رئیس بفرمائید

آقا سید یعقوب معلوم شد ایشان هم در اصل موافقت ولی در عده یعنی شش نفر مخالف هستند و عقیده دارند دوازده نفر باشد چون که بنده نمی دانم از امضاء کنندگان این پیش نهاد هستم یانه چون موافق هستم در آن صورت نظرم نیست که امضاء کرده ام یانه ولی چون موافقم هم در اینجا وهم در شعبه رأی داده ام موافقم در شعبه هم صحبت شد آن چیزی که بنده در نظر دارم و همینطور مذاکرات دوره چهارم در نظرم هست که برای اصلاح این نظامنامه اختیار داده شد به هیئت محترم رئیس و هیئت محترم رئیس هم در آن دوره کاملاً در تحت مطالعه یعنی در تحت عمل یعنی عملیاتی که واقع شده است مطابق عملیات بانظر دقت مطالعه شده بود اصلاح شده بود و در همان دوره هم طبع و منتشر شده شده بود و بنده هم دارم وغالباً مطالعه می کنم برای اینکه زودتر تمام شود و به موقع اجرا گذاشته شود این بود که پیش نهاد شش نفری کرده بودند بنده تصور می کنم باشش نفر زودتر مشتمل عملی می شود و زودتر بمجلس میاید و عملی میشود و اگر دوازده نفر باشد یک قدری مسئله طول می کشد نقطه نظر سرعت عمل است از این جهت همان شش نفر را ماییش نهاد کردیم و در شعبه هم باینکه از هر شعبه یک نفر باشد رأی دادیم و عقیده شمه را عرض کردم و عقیده خودم هم همان شش نفر است.

رئیس - آقای شیروانی (اجازه)

شیروانی - اگر چه آقای آقا سید یعقوب غالباً وقتی که میخواهند حمله بفرمایند میفرمایند تازه هستن لیکن عرض می کنم تازه ما از نظامنامه که در آن دوره تدوین شده است اطلاعی ندارند البته جنابعالی شاید خوب بدانند ولی بنده چون اطلاع ندارم شاید او را خوب ندانم و نظریات جدیدی داشته باشم بنا بر این عقیده بنده این است که دوازده نفر انتخاب شود و از خود مجلس هم انتخاب بشود

آقا سید یعقوب - کی بنده هم جو حرفی زدیم آقا من همچو حرفی زدیم؟

رئیس رأی میگیریم به عده شش نفر بعداً اگر تصویب نشد رأی میگیریم به دوازده نفر آقایانی که راجع به تفسیر نظامنامه اصلاحش رأی دادند قیام فرمایند.

(غالب نمایندگان برخاستند)

رئیس - تصویب شد. آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - بنده خواستم اجازه داشته باشم بعد از مخالفت آقای بنان السلطان عرضم را عرض کنم.

رئیس بفرمائید

(جمعی کثیری قیام نمودند)

رئیس تصویب شد.

حاج قانونی از طرف آقای یاسائی رسیده است راجع باصلاح مواد ۶۶ و ۶۷ و ۷۱ قانون استخدام کشوری باید مراجعه شود بکمیسیون مبتکرات.

حاج میرزا عبد الوهاب - خواننده شود.

رئیس - میل دارید قرائت شود.

(بعضی از نمایندگان خیر)

رئیس طرح قانونی است از طرف آقای داور راجع باصلاح ماده ۶۶ قانون استخدام کشوری ضمیمه میشود باین طرح و فرستاده می شود بکمیسیون مبتکرات.

طرح قانونی است از طرف بعضی از آقایان راجع بقانون بلدی.

اجازه می فرمائید ماده است قرائت شود.

(گفتند صحیح است)

(بشرح ذیل قرائت شد)

ماده اول - قانون بلدی بوضع اجرا گذاشته و هر چه زودتر شروع بانتخاب نمایندگان بلدی شود.

ماده دوم - تصدیم جلسه ۲۳ فوس ۱۳۰۰ مجلس شورای ملی راجع بمشارکت کمیسیون داخله با دولت برای تجدید نظر در قانون بلدی و اینکه اگر نواقصی در در قانون مصوبه مشاهده نموده با اصلاحاتی را لازم بدانند بعرض مجلس رسانیده از تصویب نمایندگان محترم بگذرد صورت قطعیت داده و کمیسیون داخله نظریه را بعرض مجلس برساند.

۳ - صورت جمع و خرج این مدت بلدی از طرف مجلس خواسته شده در کمیسیون مخصوص مورد دقت و مطالعه شده بمجلس بیاید تا نمایندگان محترم و ملت از عواید و مصارف بلدی مستحضر شوند.

رئیس - مراجعه می شود بکمیسیون مبتکرات.

سردار معظم - اجازه میفرمائید.

رئیس اینجا که مذاکره نمی شود.

سردار معظم بعقیده بنده طرح قانونی نیست که بکمیسیون مبتکرات برود مطالبی است مثل سایر مطالب و باید برود به شعب و هر گردد بمجلس زیرا ماده اول تقاضای اجرای قانون است در صورتی که مطلب شاید محتاج بتقاضا نباشد و قانون باید اجرا شود مطلب دومش راجع به تقاضای است که کمیسیون داخله اجازه داشته باشد که تمسب کند کارهای کمیسیون داخله سابق را راجع بتهیه لایحه قانونی بلدی. سیمی هم تقاضای محاسبه است پس بعقیده بنده طرح قانونی نیست که برود بکمیسیون مبتکرات و باید برود به شعب که در آنجا تبادل نظر بشود آنوقت بیاید بمجلس.

رئیس - آن لوابی که فرستاده می

شود بکمیسیون مبتکرات باز باید بشبه برود.

فست دوم بنظر آمد که راجع به طرح قانونی باشد معذک اگر مجلس موافق است شعبه پرو.

آقای حائری زاده (اجازه)

حائری زاده - مطلب من را تقریباً آقای سردار اظهار کردند جمله اول را باید از دولت سؤال کرد که چرا قانون را اجرا نکرده اند و زودتر وسائل اجرائی را فراهم کند جمله نانی اگر ده امضاء داشته باشد تصوری کم محتاج برفتن بکمیسیون مبتکرات باشد و همان طریقی را که دوره پیش از کمیسیون بیرون آمد و چون مستشار بلدی جدیداً از امریکا وارد وارد شده بودند و نظریه دولت را بخواهد و اصلاحات لازمه را بکند و ضمناً راجع بانجمن ایالتی و ولایتی که ریشه مشروطیت را محکم میکند بآنجا برود و زمینه اش را حاضر بکنند و آنرا تعقیب کنیم.

رئیس - آقای اخگر (اجازه)

اخگر - عرضی ندارم.

رئیس - آقای کازرونی (اجازه)

کازرونی - عرضی ندارم.

رئیس - آقای یاسائی (اجازه)

یاسائی - مطلب بنده را آقای سردار معظم فرمودند.

رئیس - پس ارسال می شود بشعب. مطلب دیگر.

پیشنهاد دیگری بشرح ذیل خوانده شد.

مقام محترم ریاست مجلس مقدس شورای ملی - نظر باینکه قانون استخدام کشوری نواقصی دارد که در عمل معلوم گردیده امضاء کنندگان ذیل تقاضا میکنیم کمیونی مر کب از شش نفر برای تجدید نظر در آن انتخاب شده در مطالعات خود را بمجلس رایورث دهند.

رئیس - این هم مراجعه میشود بشعب. پیشنهاد دیگری بترتیب ذیل قرائت شد. نظر باینکه یکی از وظایف حتمیه نمایندگان ملت نظارت و تفتیش در اجرای قوانین موضوعه سلطنتی است و نظر باینکه اهم وظیفه نمایندگان رسیدگی بجمع و خرج ملک و قضایای مربوط به آن است و نظر باینکه راجع باجرای قانون استخدام و اضافات و تبییضات درباره از وزارت خانه ها عملیاتی اشتها دارد.

لذا امضاء کنندگان ذیل پیشنهاد می نمایند یک کمیونی مر کب از دوازده نفر از نمایندگان از شعب مجلس منتخب شده و بکلیه قضایای مربوط بجمع و خرج سلطنتی

مسائل مربوطه بوزارتخانه های کشوری و اموری رسنی و طرز اجرای قانون استخدام میباشد رسیدگی و تقنین کامل بعمل آورده و نتیجه تحقیقات خود را در ضمن رایزنت مشروح بمجلس تقدیم نمایند. وزارتخانه های مربوطه مکلف خواهند بود که وسائل تسهیل کار کمیسیون را فراهم داشته و در مواقع مقتضیه از ارائه هر گونه دفاتر و مدارک و وسیله های مربوطه را که لازم بدانند دریغ ندارند.

رئیس - این مهراجع شعب می شود (گفته شد صحیح است) مطلب دیگر و ایضا پیشنهاد دیگری بضمون آتی خوانده شد.

مقام محترم مجلس مقدس شورای ملی نظر باینکه بر طبق اصل ۹۴ و ۹۶ متمم قانون اساسی هیچ قسم مالیات برقرار نمی شود مگر بحکم قانون و تصویب مجلس شورای ملی نظر باینکه در ادوار فراتر از اضافاتی بر مالیات و اوقاف منظور شده که اولاً برخلاف صریح قانون مصوب مالیات و اوقاف و ثانیاً موجب زحمت و خسارت عظیمه برای کسبه و زارعین و تجار و غیره گردیده است و علاوه در نقایق قانون بوقوع اجرا گذاشته شده که مشمول قانون مزبور نیست نظر باینکه حفظ قوانین مصوبه و نظارت در اجرای آن ها از وظایف حتمیه مجلس شورای ملی است لهدا امضاء کنندگان ذیل از مجلس شورای ملی تقاضا مینمایم بدولت تذکر داده شود که فقط قانون مصوب مالیات و اوقاف راجد نقایق که مشمول قانون مزبور است بوقوع اجرا گذاشته و از تعدیلات خلاف قانون و اضافاتی که از مردم گرفته میشود قطعاً معانت نمایند.

رئیس - این هم باز در اج شعبه ها است.

آقای اقبال الممالک چشمان علی است ده روز است اجازه کرده اند که معالجه کنند کمیسیون مرخصی هم مرخصی ده روزه ایشان را تصویب کرده است باید برای آقا ایان که چشم تصویب می کنند قیام فرمایند.

(عده زیادی برخاستند)

رئیس - تصویب شد.

یک پیشنهاد مفصلی از طرف آقای سردار معظم رسیده است. حالاً قرائت شود و یا بعد.

سردار معظم - استدعا می کنم اجراع

بفرمایند به شعب. رئیس - اگر موافق باشید جلسه را ختم می کنیم. جلسه آتی روز پنجشنبه دستور هم قسم.

آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - اگر چه جلسه ختم شد لیکن بنده نیتانم تکلیف چه چیز است این لوابیح تماماً بنا شد برود بشعب. حالاً در شعب مطالعه کنیم بعد تکلیف ماو مجلس چیست این لوابیح که می رود بشعب و معلوم نیست در آنجا برای چه از عیادت شعبه بمجلس می رسد یا نه می خواستم عرض کنم هنوز فلسفه ماده دو دوازدهم بر بنده مجهول است و هنوز نتیجه را هم نفهمیدم. یک زحمت فوق العاده است و یک نتیجه هم بر او مرتب نمی شود اگر مثلاً انتخابات بود که مجلس درش قضاوت کند باز یک نسخه داشت حالات تمام این لوابیح رفت بشعب یا اینکه هر کدام از اینها کمیسیونهای مربوطه دارد خواستم عرض مجلس برسانم شعب چکار میکنند مقصود بنده حل این نکته بود.

رئیس - این شعبه هم تشکیل شد. نشستیم و صحبت کردیم تم ما تا آنوقت مجلس چه کند؟ این مسئله برای ما خیلی مشکل است مگر اینکه رایزنت آن از شعبه بمجلس بیاید و نظریات خود را بر عرض مجلس برساند اگر این را مجلس رأی بدهد بهتر است چون در نظامنامه نیست که شعبه نظریات خود را بتوسط مغیره بمجلس بگوید حالاً از این نقطه نظر است که بنده آنوقت هم عرض کردم مخالفم و این قبیل مسائل باید بکمیسیونهای مربوطه برود و بمشور حالاً هم مخالف هستم مگر اینکه یک کسی فلسفه بیان کند که مرا قانع کند.

رئیس - مذاکره در شعبه بمنزله تبادل نظر است همان کاری که نسبت باصلاح نظام داخلی کردند همان کار را خواهند کرد و برای اینکه زیاد در مجلس مذاکره نشود در شعب مذاکره میشود بعد هم در مجلس مختصر مذاکره میشود و رأی می گیریم.

نسبت بدستور مخالفی نیست؟ (گفته شد خیر)

(مجلس نیم ساعت از شب گذشته ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی مؤتمن الملک منشی - معظم السلطان م. شهاب

جلسه ۲۵ صورت مشروح مجلس یوم پنجشنبه شانزدهم برج جوزا ۱۳۰۳ مطابق اول شهری قنده

مجلس سه ساعت قبل از ظهر بریاست آقای مؤتمن الملک تشکیل گردید (صورت جلسه قبل را آقای میرزا شهاب الدین قرائت نمودند)

رئیس - آقای حاج میرزا عبدالوهاب (اجازه)

حاج میرزا عبدالوهاب - اگر چه آن روز جواب بنده را آقای وزیر مالیه ندادند ولی در آن سؤال بنده هم بچیزی حذف شده.

سؤال بنده راجع بجاده بین عراق و همدان بود و جاده قزوین و کرمانشاهان راه کمی گفته اند از روی آن دستور که زمان روسها میگرفتند یعنی صدی می گیرند بنده اظهار کردم که از آن مقدار هم زیاد می گرفته میشود یعنی اجازات می شود این یکی در صورت مجلس ذکر نشده تنها میگویم اینقسمت هم در صورت مجلس ذکر شود.

رئیس این قسمت را هم مینویسد.

آقای کازرونی (اجازه)

آقا میرزا علی کازرونی - بنده بعد از صورت مجلس عرض دارم

رئیس - آقای سرکشک زاده (اجازه)

سرکشک زاده - بنده بواسطه اینکه مریم داشتم کتباً اجازه خواسته بودم بمقام ریاست تقدیم کرده بودم.

رئیس - مراجعه و اصلاح میشود دیگر اشکالی نیست

یک نفر از نمایندگان - خیر

رئیس - آقای کازرونی راجع به مطلب است

کازرونی مذاکرات مهم نیست

رئیس - پس اگر مهم نیست باشد بعد از دستور امروز اولاً اجرای تعذیف است و بعد لوابیحی هست که در شعبه قبل مراجعه بشعب هاشم بالفعل شروع میکنند بمشاوره تعذیف

(آقایان مفصله الاسامی ذیل هر یک در پشت کرسی خطاب به حاضر شده و در حضور کلام الله مجید بشرح سابق قسم یاد نمودند)

آقای صدق السلطنه - آقای سردار معظم خراسانی - شاهزاده شیخ الرئیس - آقای اسکندی - آقای شریعتی اردامانی - آقای مدبر الملک - آقای مشیر معظم - آقای

کی استوان - آقای امیر اهلن شریعتی زاده قبل از اینکه بنده قسم نامه را قرائت و امضاء کنم لازم میدانم خاطر نمایندگان محترم را بیک موضوع متوجه بکنم و آن اینست که شایعانی جریان داشته است و رفقای پارلمانی من در ادای مراسم قسم امتناع دارند بنده از طرف رفقای خودم این شایعات را تکذیب میکنم فقط خاطر نشان میکنم که در خصوص ادای مراسم قسم یک مذاکراتی بوده است که منشاء آن مطالبی است که عرض میکنم قسمنامه متضمن جملاتی است از جمله انجام مراسم و وظایف یک نماینده است که نسبت بمملکت خودش دارد این قسمت از وظایف هیچ تغییر پذیر نیست و هیچکس نمیتواند بگوید که یک و یکلی حق دارد تکالیفی را که قانون اساسی او متوجه میکند لازم العمل نهد (جمعی از نمایندگان - صحیح است)

شریعتی زاده بنابر این بنده مجدداً تکذیب میکنم این شایعات را فقط یک جمله که مورد تردید بود جمله بود که راجع بالتزام و تقبل و تعهد نسبت بشخص اعلیحضرت شاه بود در آن قسمت مسئله حل شد و منشاء تردید هم بود نظر باینکه این اصل مفادش حاکی است که شخص طرف الزام باید متصرف بصفتی باشد راجع باین قسمت تردیدی بوده است که بالاخره اینطور حل شده است که برای تنظیم قانون و انجام وظیفه که آقایان نمایندگان نسبت بحفظ قانون اساسی دارند باید ذکر معنی که اگر این صفات در اعلیحضرت شاه موجود باشد مشمول قسم خواهند بود و الا تأثیری درباره کسی که ادای مراسم قسم را میکند نخواهد داشت

(پس از بیانات فوق قسمنامه را شرح سابق قرائت و امضاء نمودند)

رئیس - آقای رهنما (احضار برای ادای مراسم تحلیف)

رهنما - در موضوع قسم بنده همانطوری که آقای شریعتی زاده عضو محترم فرا کیون اظهار نمودند قسم را با کمال میل میخورم ولی در حدود شرایطش البته هر کس که نتواند شرایط پادشاه عادل متبوع مقدم را که در قانون اساسی قید شده در مصداق خارجی آن تطبیق نماید این قسم الزام آور نیست نیست هر وقت که انسان بتواند بقتل نیاید این قسم الزام آور نیست (جمعی از نمایندگان - صحیح است)

(بعد از بیانات فوق قسمنامه را قرائت و امضاء نمودند)

(سپس آقایان مفصله الاسامی ذیل هر یک بترتیب سابق قسم نامه را قرائت و امضاء نمودند)

آقای شیخ عبدالرحمن - مصباح - السلطنه - وحید الدوله - سلطان العلماء - یمن الملک - آقای شیخ محمد علی طهرانی فتح المیرزا - معتد السلطنه - شیروانی - بنده هم بادر نظر گرفتن آن نکته را که آقای شریعتی زاده فرمودند قسم یاد میکنم (قسم نامه را قرائت و امضاء نمودند)

آقایان : نظام الملک - سرکشک زاده - ایزدی نیز شرح سابق قسم یاد نمودند

رئیس - آقای شیخ المراقب زاده شیخ المراقب زاده - تکرا و بیاناتی را که آقای شریعتی زاده فرمودند لازم نمی دانم بموافق کامل بنده ایشان قسمنامه را قرائت میکنم (قسمنامه را قرائت و امضاء نمودند)

آقایان - امین الدوله - آنا سید کاظم یزدی - حاج سید المعقین هم شرح گذشته قسم یاد نمودند

رئیس - بقیه آقایان میانند برای جلسه دیگر گو بامایل بتفنی باشند (بعضی از نمایندگان - بلی)

(در این موقع جلسه برای تفنی تعطیل و پس از ۳ ربع مجدداً تشکیل گردید)

رئیس رابرت شعبه سوم راجع بوکالت آقای مقوم الملک مطرح است. آقای مدرس مخالف بودند

مدرس - البته آقایان مستحضرنده که با انتخاباتی که من مخالفت کردم از اول تا بحال متعلق به کیفیت انتخابات بوده است

از این حدود هیچوقت خارج نشده ام در موضوع انتخابات غار و فشافویه هم همین نظر مخالفت کردم البته غار و فشافویه جای دوری نیست گرمان و خرابان و امثال اینها نیست که حقایقش معنی بماند بر ماها

کجا اینکه در دوره گذشته هم خصوص همین انتخاب یکتدری مطرح مذاکره شد آقایان بعضیها که تشریف دارند می دانند و بالاخره انتخابات غار و فشافویه هم در دوره سابق مدت زیادیکه (از قرائتی که شنیده ام در مورد کوشک واقع شده و بنده این را تصدیق میکنم در دوره های سابق هم در خصوص

شکایات زیادی از غار و فشافویه چه بتوسط من و چه بتوسط غیر من میشد و آن این است که یکی از قسمتهای انتخابات غار و فشافویه انتخابش شبهه پیدا کرده و چندین ماه انجمن نظار آنجا تعقیب داشت که تکذیب بشود آن انتخاب و آن یک قسمت بالخصوص انتخابش تجدید بشود (ناقص بود تجدید بشود) نیتانم با سایرهای بوسایلی و حال آنکه انجمن نظار کرا را گفتند و نوشتند اشخاص هم در طلب این کار بودند که این مسئله را رسیدگی کنند ما هم همین شکل از جانب خودمان بیقاعده دادیم بوزارت داخله و بنیر و چون شکایاتی میرسد (حکومت را هم تغییر دادند و انجمن نظار هم بگفته شان (یک فردش) استغفا کردند بالاخره موفقیتی که آن یک قسمت هم انتخاب شود که انتخاب آنجا کامل بشود حاصل نشد و همین حال ماند ما شنیدیم شعبه سابق هم انجمن نظار را دعوت کرده بودند بشعبه و عقیده هم که اکثریت انجمن نظار اظهار داشته بودند همین بود که باید این انتخاب تکمیل شود بآن یکقسمت باین لحاظ که میخواهم بگویم بچه وسیله و بچه دسیسه اینها را بتوسط عرض نیستیم همینقدر مرض میکنم که نگذارند آن یکقسمت انتخابات تکمیل شود و یک انتخاب ناقصی بود بعینه مثل اینکه انتخابات طهران بشود طهران شیران نشود همانطور که انتخاب طهران بشود و انتخاب شیران که یک قسمتی است جزء آنها نشود البته نیست تصدیق کردیم که این انتخاب تمام است و آن شخص که از قسمت های دیگر اکثریت دارد این وکیل حوزه است باین لحاظ بنده آقای مقوم الملک را وکیل حوزه غار و فشافویه که و کالتش تمام شده باشد نیتانم و باین لحاظ هم مخالف آن هستم و رأی هم بوکالتشان نمی دهم

مدرس - مخالفت حضرت آقای مدرس در موضوع اعتبار نامه های این دوره یک اساسی دارد که بر مجلس معلوم است یک طرف و یک جریانی دارد که بر همه معلوم است یک نظری نیست بیکمده اشخاص بایک جریان انتخاباتی یک یک قضیاتی است که همیشه در این جلسات مدینه که تشکیل شده و همه آقایان نمایندگان محترم دیدند است و اینکه آقای مدرس میفرمایند من در صحت جریان انتخابات مخالفت دارم بنده گمان میکنم که در موضوع خود اشخاص آن اشخاص جوانی که انتخاب شده اند جای تردید نیست که ایشان بتوانند در صلاحیت آن اشخاص تردیدی بکنند و آنها را ذبح بکنند و از مجلس خارج بکنند

مدرس - در صلاحیت بنده حرفی نزنم

رهنما - در صلاحیت حرف ندارند در جریان انتخابات حرف دارند جریان انتخابات را میفرمایند در دوره های گذشته هم این مسئله مورد کشمکش واقع شده و بنده این را تصدیق میکنم در دوره های سابق هم در خصوص

انتخابات غار و فشافویه همیشه زد و خورد هایی بوده و همین زد و خورد ها باعث شده است که در دوره های گذشته غار و فشافویه و کسب نداشته و در هیچ دوره از دوره های گذشته نبوده است که یک و یکلی از طرف غار و فشافویه اینجا حضور داشته باشد

یک نفر از نمایندگان - چرا در دوره دوم بود

مغیر - بر فرض اینکه در یک دوره یک نفری هم که آمده است بمجلس وقتی که دوره چهارم نگاه کنیم میبینیم دوسه اواخر آنجا آمدند کمیون تحقیق رسیدگی و حل شده بعد وقتی که بمجلس آمده است باز همان مواضع همان مشکلات اتفاق افتاده و قضیه چرخ خورده و از جریان طبیعی خارج شده

ایشان در قسمت آراء شرقی شبهه دارند که جریان انتخابات آنجا بد بوده اولاً این قضیه تازه نیست خود آقای مدرس در پشت همین تریبون در موقع دفاع از اعتبارنامه آقای آشتیانی اظهار داشتند و در صورتیکه ما این آراء را کان لام یکن فرض کنیم باز اکثریت دارند

رجوع کنید بصورت مجلس معلوم است در دوره گذشته در دوره چهارم آراء کن و سولقان پاک شد در همین مجلس آمد آنرا کان لام یکن فرض کردند

مدرس - تجدید شد

مغیر - در این قبیل مسائل بنده نمی توانم بفهمم یک بام و دو هوا میشود چه طور میشود در اینطور فضای یک جانی تقاضای تجدید بشود و یک جانی نشود

در قسمت شرقی غار و فشافویه یک انتخاباتی شده است اتفاقاً در این قسمت که شبهه ناک بوده و تردیدی در آن بوده آقای مقوم الملک از عده آرائی که تقریباً هزار و کسری بوده فقط صد رأی و کسری داشته اند در این قسمتی که محل تردید و کشمکش است فقط صد رأی داشته اند و بقیه آراء مال دیگران و با اسم دیگران بوده است آقای مقوم الملک اینجا نبوده اند که مثل دیگران فرض بکنید یک تشریحاتی برای انتخاب خودشان بکنند زیرا ایشان در تهران بودند در حضرت عبدالعظیم و غار و فشافویه نبودند این را هم ندیدند و دست بنده هم نگرند در یک نقطه بودند و انتخابات ایشان جریان پیدا کرد و همین جریان انتخاباتی که هیچ دوره انجمن نظار آنرا امضاء نمیکردند همین انتخابات را اینج نفر از امضاء هیأت نظار امضاء و تصدیق بر صحت انتخابات کرده اند در شعبه دوم وقتی که امضاء نظار را خواستیم و بنده هم آنجا بودم و حضرت آقای مشیر الدوله هم تشریف دادند معلوم بود که حالت روحیه این امضاء چیست امضاء میکنند می آیند پس میگیرند باز تردید میکنند بعد مخالفت می کنند بعد از اینکه پنج نفر تصدیق کردند و بعد از اینکه نوشته آنها در دوسه ضبط

است مایانیم چه بگوئیم و از چه نقطه نظر مایانیم آقای مقوم الملک را رد کنیم ؟ از چه نقطه نظر ؟ از نقطه نظر صلاحیت ؟ جریان انتخابات را که امضاء هیأت نظار تصدیق کرده اند و کاملاً از نقطه نظر دسیسه و غیر دسیسه مصون بوده برای این که خود آقای مقوم الملک اینجا نبوده اند این مسئله مهم است وقتی که آقای مقوم الملک اینجا نبودند چه طور فساد در انتخابات پیدا شده ؟

آنوقت هم که جریان پیدا کرده من نیتانم که چه طور ممکن است آقای مقوم الملک از اسفهان بتوانند یک تأثیر نفوذی بکنند ؟

یا یک گردان قشون بفرستند و آنجا را مجبور بکنند که رأی بدهند ؟ اینها نبوده است حالا اگر در تقاضای پارلمانی نظریاتی هست بنده عقیده دارم در موضوع اعتبارنامه ها مسائل پارلمانی و فرا کیونی دخالت داده نشود برای اینکه اینجا محل قضاوت است اینجا نقطه نظر فرا کیونی در کار نیست و نشود گفت یک نفر را از نقطه نظر اینکه بامن هم فکر نیست و در فرا کیون من نیست باید ذبح کرد باید یک چیز اشخاص را بگیرند و بیرون بکنند و بکشند و حیات سیاسی این اشخاص را از آنها بگیرند اینها را نیشود قبول کرد پارلمان نمی تواند اینها را قبول کند من اگر از نقطه نظر فرا کیونی بکسی نگاه کنم قضاوت خود را کنم کرده ام من نیاستی از نقطه نظر فرا کیونی نگاه بکنم راجع به رگس باشد بهر شعبه می خواهد برود

بنده وظیفه ام این است که جریان انتخابات را ببینیم که از دسیسه و آنتریک کاملاً مصون بوده است یا نه

اگر مصون بوده است اقدام بکنم و اشخاص را نیاریم و ذبح کنیم بنابر این از نقطه نظر انتخابات و قسمت شرقی سابقه اش همان بوده است که خود آقای مدرس در پشت همین تریبون دفاع کردند و فرمودند بر فرض اگر آراء آنجا را کان لام یکن فرض نموده و موضوع کنیم باز اکثریت با آقا است

ما هم تصدیق داریم بنده هم اگر بودم با اعتبارنامه آقای آشتیانی رأی میدادم و نقطه نظر فرا کیونی ندارم اگر بغوا هم از نقطه نظر هیأت نظار بگویم امضای هیأت نظار در دوسه هست حالاً بگریزیم نیتانم چه مدتی بگویم برای این اعتراض و این اعتراض را قبول بکنم بنابر این بنده این تذکرات را با آقایان میدهم و بگویم اگر در قسمت شرقی دسیسه شده است و آراء آقای مقوم الملک که صد و کسری دارند و قسمت عده آراء شان در قسمت های دیگر بوده است و سابقه مجلس هم اینطور

که اکثریت تام حاصل میشود یا اکثریت نسبی این قسمت باید مراجعه شود بکمیسیون.

رئیس - آقای داور (اجازه)

داور - بنده تعجب میکنم که واقفاً وزارت داخله این مسئله را تقدیر قابل مذاکره دانسته اند که در هفت نفر چهار نفر اکثریت است یا نه؟

این مطلبی است واضح و روشن و گمان نمیکند که تفسیرم لازم داشته باشد باوجود این اگر لازم میدانند که این مسئله برود بکمیسیون و تفسیر شود و معین شود که از هفت نفر چهار نفر در مقابل سه نفر اکثریت است یا غیر مراجعه شود

کلیل وزارت داخله - مخصوصاً در قانون انتخابات وقتی که مراجعه میکردیم به چوچه من الوجوه هیچ جا لفظ اکثریت و اقلیت راجع بملیاتیان اینچنین نظر نبود. مخصوصاً در یک موقعی میبویسد.

اینچنین بائمان باید صندوق را مهر بکنند در اینصورت ما نمیتوانیم آنرا حل کنیم که آیا اکثریت منطقی است یا نه و این مسئله مبتلا به ماسه است از این نقطه نظر است که در دوره گذشته با انجمن اجازه داده شده است که در تمام نقاط برای جریان انتخابات امرامه یک نفر نماینده انتخاب شود و همیشه نماینده خودشانرا انتخاب میکنند بوزارت داخله اطلاع میدهند و انتخاب آنها با حضور نماینده شان انجام میگردد.

امسال طرز غربی پیدا کرده است دودسته هستند سه نفر طرفدار یک دسته چهار نفر طرفدار یک دسته هستند مثلاً در هرات و گراز که انتخابات در جریان است چهار نفر از اعضاء میگویند نماینده که ما معرفی کردیم بوزارت داخله او منفصل است این انفصال از طرف آنها البته از جریان انتخابات جلو گیری نخواهد کرد و سابقه هم در وزارت داخله نبوده است که چهار نفر مستقیماً یک اقدامی را بکنند و سه نفر یک اقدامی ممکن است در بعضی جاها بیک نفر از آقایان و کلا اعتبارنامه داده نشده لیکن اگر داده شده است هیچ حکمتی از اینج شش امضا نداشته است باینجهت هیچوقت وزارت داخله خودش را قادر نمیدانست که این ماده را تفسیر کند برای اینکه هیچ لفظ اقلیت و اکثریت در قانون ذکر نشده است.

رئیس - آقای کفیل نقیضاً میفرماید که مراجعه شود بکمیسیون در این باب مخالفی هست؟

کفیل - خیر

رئیس - حالا باید ببینیم یک کدام کمیسیون باید مراجعه شود.

چند نفر از نمایندگان - کمیسیون تجدید نظر در قانون انتخابات.

رئیس - کمیسیون تجدید نظر در

قانون انتخابات مخالفی دارد؟

جمعی از نمایندگان - خیر.

رئیس - پس مراجعه میشود به همان کمیسیون.

(مجلس نیم ساعت بعد از ظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی

مثنی معظمه السلطان - م شهاب.

جلسه ۲۶

صورت مشروح مجلس یوم سه شنبه ۲۱ برج نور ۱۳۰۳ مطابق ۶ ذی قعدة ۱۳۴۲

(مجلس ۳ ساعت قبل از ظهر بریاست آقای مؤذنتن الدلك تشكيل گردید)

(صورت مجلس یوم پنجشنبه ۱۶ جوزا را آقای

رد کردند که اخطار جلسه قبل را در جلسه بعد نمی توان کرد تا بعد از آن صورت جلسه بعدی طوری است که بنده نمیتوانم از اینست بنده تصور میکنم در صورت جلسه اینطور نوشته است این اخطار بلا لحاظ اینکه لایحه اجازه خواسته بود در وقت اول آن روز آقای رئیس این طور فرمودند

آقایان اجازه می دهند که اخطار جلسه قبل را در جلسه بعد بکنند.

بنده اینطور می فهمم که در صورت جلسه درست مطلب توضیح نشده حالانی دائم بنده دور بودم و بواسطه نقل نامه نشینده ام باخیر همان طور است که عرض کردم اگر بنده درست نفهمیده ام آقایان بفرمایند و اگر همان طور است که عرض کردم عرض خود را عرض کنم یا مقرر فرمایند آن قسمت را که راجع با اخطار بنده بود مجدداً بخوانند.

رئیس - اخطاری که شما میفرمائید باید کتبی راجع به نظامنامه باشد

مصدق السلطنه - نظامنامه در قانون اساسی معروض است اصل ۱۴ میگوید مجلس شورای ملی برای ترتیب امور داخلی خود نظامنامه داخلی ترتیب خواهد داد و اصل یازدهم که مطابق آن قسم یاد کرده ایم میگوید ما اشخاصی که در ذیل امضا کرده ایم خداوند را بشهادت می طلبیم بره قرآن قسم یاد میکنم مادام که حقوق مجلس و مجاسیان مطابق این نظامنامه محفوظ و مجری است

(جمعی از نمایندگان (بطور همهمه) مقصود از این نظامنامه همان قانون اساسی است)

مصدق السلطنه - بسیار خوب تاکنون اساسی باشد بنده مطابق قانون اساسی عرض میکنم

بنده خیلی خوشوقت مشوم که مجلس شورای ملی يك بطوری مذاکره کنند و توجه بفرمایند آنچه که اینجا مذاکرات و مباحثات میشود قانونی باشد ما باید آرزو مند باشیم که در اینجا همیشه در روی مواد قانون اساسی و مواد نظامنامه مذاکره کنیم و اگر واقعاً حق گفته شد پذیرفته شود و اگر هم حق نبود رد شود یعنی بگذارند روح آزادی و روح ترقی و معارف و قانون پروری در مسالکت ما اجرا شود و این مسئله هم ابتداء از بارلمان شروع شود.

اگر بنا باشد پارلمان روح آزادی را بکشد و يك کسیکه میخواهد مطابق اصل قانون اساسی و بموجب نظامنامه صحبت کند جلوگیری کند آیا مطابق قانون است

(همهمه - نمایندگان)

مصدق السلطنه - آقایان اجازه بفرمائید عرضم را تمام کنم.

اصل یازدهم قانون اساسی میگوید حقوق مجلس و حقوق مجاسیان باید ببینیم حقوق مجلس چیست و حقوق مجاسیان چیست؟

مدرس - گویا از مذاکره در صورت مجلس قدری خارج شد

مصدق السلطنه - بنده اخطار نظامنامه دارم

مصدق السلطنه - بنده هم از صورت مجلس فیر از این نظاری ندارم صورت مجلس باید نقل کند آنچه در جلسه گذشته گفته شده یعنی عین او باشد.

حالا عرض بنده این است در مورد دوم که در آن جلسه اجازه خواستم باین دلیل رد کردند که اخطار جلسه قبل را در جلسه بعد نمیتوان کرد

بنده در این موضوع يك اخطاری میکنم بموجب اصل یازدهم قانون اساسی

رئیس - این اخطار وارد نیست

مصدق السلطنه - اجازه بفرمائید اخطارم را عرض بکنم

رئیس - اخطاری که شما میفرمائید باید کتبی راجع به نظامنامه باشد یکی از مواردی که در نظامنامه است باشد از حدود نظامنامه نمی توانید خارج شوید اگر هم میخواهید اخطار قانون اساسی بکنید باید راجع به آن اصولی باشد که در نظامنامه نوشته شده است چند فقره از اصول قانون اساسی در نظامنامه هست اگر راجع به آن اصل میخواهید اخطار کنید بسیار خوب ولی اگر میخواهید نسبت باصولی که خارج از نظامنامه است اخطار کنید خارج از موضوع است حالاً يك اصل قانون اساسی را به بنده نشان بدهید که مربوط به نظامنامه باشد و بگوئید فلان ماده نظامنامه نقض شده است .

مصدق السلطنه - بنده خیلی متشکرم که همیشه مقام ریاست پناهی در مذاکرات مجلس اینطور تفتیشات بفرمایند .

رئیس - نسبت به صورت مجلس اخطاری دارید بفرمائید .

مصدق السلطنه - اگر اجازه میفرمائید عرضم مشترك است .

هم راجع به صورت مجلس و هم اخطار است عرض کنم .

رئیس - بسیار خوب پس یکی یکی اول نسبت به صورت مجلس را بفرمائید بعد اخطاراتتان را به وجهی يك ساده نظامنامه .

مصدق السلطنه - نسبت به صورت جلسه عرض میکنم خلاصه مذاکرات باستانی مطابق با واقع باشد یعنی وقتی که اینجا يك صورت جلسه خوانده میشود لازم باشد برود صورت تفصیلی مجلس را ببینند آن روز اخطار ما را برای این قبول نکردند که اخطار جلسه قبل را در جلسه بعد نمیتوان نمود و این را در صورت جلسه اینطور نوشته اند حالاً میفرماید به پذیرید نمی پذیرید .

رئیس - این مسئله که فرمودید ایراد به صورت مجلس است نه اخطار و چنانچه ملاحظه نموده ایم اغلب پس از قرائت صورت مجلس آقایان نسبت به آن ایرادی فرموده اند بنده عرض کرده ام اصلاح میشود و آن ایراد هم از اینجکه وارد می شود وارد باشد در ذیل صورت مجلس نوشته میشود نه این است که بی اعتنائی شده و گفته بشود ایراد وارد نیست و اگر هم قبول ندارید ممکن است بدتر رجوع فرمائید و ببینید در تمام این دوره ها در دور دوم و دور سوم و دور چهارم و پنجم هر ایرادی شده است در ذیل صورت مجلس نوشته شده است پس اگر شما هم ایرادی داشته باشید به عنوان اخطار حق نداشته باشید اظهار نمایید .

مصدق السلطنه - بنده اول عرض کردم هم در صورت جلسه عرض دارم و هم اخطار دارم حالا اجازه میفرمائید مسئله دیگر را عرض کنم .

رئیس - اخطاری که شما میفرمائید باید کتبی راجع به نظامنامه باشد یکی از مواردی که در نظامنامه است باشد از حدود نظامنامه نمی توانید خارج شوید اگر هم میخواهید اخطار قانون اساسی بکنید باید راجع به آن اصولی باشد که در نظامنامه نوشته شده است چند فقره از اصول قانون اساسی در نظامنامه هست اگر راجع به آن اصل میخواهید اخطار کنید بسیار خوب ولی اگر میخواهید نسبت باصولی که خارج از نظامنامه است اخطار کنید خارج از موضوع است حالاً يك اصل قانون اساسی را به بنده نشان بدهید که مربوط به نظامنامه باشد و بگوئید فلان ماده نظامنامه نقض شده است .

مصدق السلطنه - بنده خیلی متشکرم که همیشه مقام ریاست پناهی در مذاکرات مجلس اینطور تفتیشات بفرمایند .

رئیس - نسبت به صورت مجلس اخطاری دارید بفرمائید .

مصدق السلطنه - اگر اجازه میفرمائید عرضم مشترك است .

هم راجع به صورت مجلس و هم اخطار است عرض کنم .

رئیس - بسیار خوب پس یکی یکی اول نسبت به صورت مجلس را بفرمائید بعد اخطاراتتان را به وجهی يك ساده نظامنامه .

مصدق السلطنه - نسبت به صورت جلسه عرض میکنم خلاصه مذاکرات باستانی مطابق با واقع باشد یعنی وقتی که اینجا يك صورت جلسه خوانده میشود لازم باشد برود صورت تفصیلی مجلس را ببینند آن روز اخطار ما را برای این قبول نکردند که اخطار جلسه قبل را در جلسه بعد نمیتوان نمود و این را در صورت جلسه اینطور نوشته اند حالاً میفرماید به پذیرید نمی پذیرید .

رئیس - این مسئله که فرمودید ایراد به صورت مجلس است نه اخطار و چنانچه ملاحظه نموده ایم اغلب پس از قرائت صورت مجلس آقایان نسبت به آن ایرادی فرموده اند بنده عرض کرده ام اصلاح میشود و آن ایراد هم از اینجکه وارد می شود وارد باشد در ذیل صورت مجلس نوشته میشود نه این است که بی اعتنائی شده و گفته بشود ایراد وارد نیست و اگر هم قبول ندارید ممکن است بدتر رجوع فرمائید و ببینید در تمام این دوره ها در دور دوم و دور سوم و دور چهارم و پنجم هر ایرادی شده است در ذیل صورت مجلس نوشته شده است پس اگر شما هم ایرادی داشته باشید به عنوان اخطار حق نداشته باشید اظهار نمایید .

مصدق السلطنه - بنده اول عرض کردم هم در صورت جلسه عرض دارم و هم اخطار دارم حالا اجازه میفرمائید مسئله دیگر را عرض کنم .

رئیس - اخطاری که شما میفرمائید باید کتبی راجع به نظامنامه باشد یکی از مواردی که در نظامنامه است باشد از حدود نظامنامه نمی توانید خارج شوید اگر هم میخواهید اخطار قانون اساسی بکنید باید راجع به آن اصولی باشد که در نظامنامه نوشته شده است چند فقره از اصول قانون اساسی در نظامنامه هست اگر راجع به آن اصل میخواهید اخطار کنید بسیار خوب ولی اگر میخواهید نسبت باصولی که خارج از نظامنامه است اخطار کنید خارج از موضوع است حالاً يك اصل قانون اساسی را به بنده نشان بدهید که مربوط به نظامنامه باشد و بگوئید فلان ماده نظامنامه نقض شده است .

مصدق السلطنه - بنده خیلی متشکرم که همیشه مقام ریاست پناهی در مذاکرات مجلس اینطور تفتیشات بفرمایند .

رئیس - نسبت به صورت مجلس اخطاری دارید بفرمائید .

مصدق السلطنه - اگر اجازه میفرمائید عرضم مشترك است .

هم راجع به صورت مجلس و هم اخطار است عرض کنم .

رئیس - بسیار خوب پس یکی یکی اول نسبت به صورت مجلس را بفرمائید بعد اخطاراتتان را به وجهی يك ساده نظامنامه .

مصدق السلطنه - نسبت به صورت جلسه عرض میکنم خلاصه مذاکرات باستانی مطابق با واقع باشد یعنی وقتی که اینجا يك صورت جلسه خوانده میشود لازم باشد برود صورت تفصیلی مجلس را ببینند آن روز اخطار ما را برای این قبول نکردند که اخطار جلسه قبل را در جلسه بعد نمیتوان نمود و این را در صورت جلسه اینطور نوشته اند حالاً میفرماید به پذیرید نمی پذیرید .

رئیس - این مسئله که فرمودید ایراد به صورت مجلس است نه اخطار و چنانچه ملاحظه نموده ایم اغلب پس از قرائت صورت مجلس آقایان نسبت به آن ایرادی فرموده اند بنده عرض کرده ام اصلاح میشود و آن ایراد هم از اینجکه وارد می شود وارد باشد در ذیل صورت مجلس نوشته میشود نه این است که بی اعتنائی شده و گفته بشود ایراد وارد نیست و اگر هم قبول ندارید ممکن است بدتر رجوع فرمائید و ببینید در تمام این دوره ها در دور دوم و دور سوم و دور چهارم و پنجم هر ایرادی شده است در ذیل صورت مجلس نوشته شده است پس اگر شما هم ایرادی داشته باشید به عنوان اخطار حق نداشته باشید اظهار نمایید .

مصدق السلطنه - بنده اول عرض کردم هم در صورت جلسه عرض دارم و هم اخطار دارم حالا اجازه میفرمائید مسئله دیگر را عرض کنم .

تمام افراد ایرانیان بنده نشسته ام در منزل یکمده وارد میشوند در منزل بنده آیا باید همان ساعتی که وارد میشوند در منزل بنده آیا باید همان ساعتی که وارد میشوند در منزل بنده فوراً بیایم به عدلیه بکلیت کنم یا اینکه يك مجلسی هم برای من مطابق قانون اساسی داده شده است .

بنده گمان میکنم که هیچ قانونی این - صور حق را از کسی سلب نمی کند اگر يك قانونی پیدا شود که بگوید يك خلاف قانونی که پیدا شد بدون فوت وقت اگر خلاف قانون را تذکر ندهد حق اوست اینجا است این ظلم است آقایان متشرعین اینجا هستند ملاحظه بفرمایند به بنده یکی از چیزهایی که در مسالکت ما نیست (و شاید اشخاصی که مسیوق به قوانین خارج و قوانین شرع مقدس هستند بدانند) راجع باسقاط دعوی است که میگویند باستانی دعوی اسقاط شود متشرعین ما میکنند حق هیچوقت اسقاط نمیشود حق را باید همیشه خواست بنده يك آدمی هستم که اهل نظامنامه نیستم سواد هم ندارم تعصیل هم نکرده ام ولی يك حقی امروز در مجلس از بنده سلب شده میروم در منزل می بینم در این ماده نظامنامه این حق بن داده شده است ولی در مجلس بعدای بنده بفریاد بلند - به صحیح است؟ برحالی این حق را از من سلب کردند.

در صورتی که قانونگذار این حق را بمن داده است آیا باید این حق در مجلس از من سلب شود یا نه؟ بنده تصور میکنم اگر این حق از بنده گرفته شود قدری ظلم است و گمان نمیکنم که همچو ماده قانونی وجود داشته باشد که بگوید این حق اسقاط است این يك قسمت دیگر راجع به مسئله پیش است

بنده در پیش يك اخطاری که راجع به جلسه قبل بود در جلسه بعد کردم چرا؟ هائی که راجع بدستور و مذاکرات مجلس یا راجع به حق تقدم است و نیز آهائی که راجع بر هایت نظامنامه داخلی است همیشه بر مسئله اصلی تقدم دارد و مذاکرات مسئله اصلی را توقیف می نماید .

خلاصه هر کس برخلاف این نظامنامه در مجلس يك چیز هائی به بنده حق اخطار دارد قانون این جا معین نمی کند که این اخطار در این جلسه است یا در چند جلسه هینقدر میگوید حق دارد اخطار کند حالاً بنده برای فهم مطلب اینجا می اتمم روی این اصول قانون اساسی .

فرض بفرمائید یکی از اصول قانون اساسی میگوید:

منزل و خانه هر کسی در حفظ و امان است در هیچ مشکلی قهرأ نمیتوان داخل شد مگر بمسکم و ترتیبی که قانون مقرر نموده .

این يك اصلی است که معین شده برای

تمام افراد ایرانیان بنده نشسته ام در منزل یکمده وارد میشوند در منزل بنده آیا باید همان ساعتی که وارد میشوند در منزل بنده فوراً بیایم به عدلیه بکلیت کنم یا اینکه يك مجلسی هم برای من مطابق قانون اساسی داده شده است .

بنده گمان میکنم که هیچ قانونی این - صور حق را از کسی سلب نمی کند اگر يك قانونی پیدا شود که بگوید يك خلاف قانونی که پیدا شد بدون فوت وقت اگر خلاف قانون را تذکر ندهد حق اوست اینجا است این ظلم است آقایان متشرعین اینجا هستند ملاحظه بفرمایند به بنده یکی از چیزهایی که در مسالکت ما نیست (و شاید اشخاصی که مسیوق به قوانین خارج و قوانین شرع مقدس هستند بدانند) راجع باسقاط دعوی است که میگویند باستانی دعوی اسقاط شود متشرعین ما میکنند حق هیچوقت اسقاط نمیشود حق را باید همیشه خواست بنده يك آدمی هستم که اهل نظامنامه نیستم سواد هم ندارم تعصیل هم نکرده ام ولی يك حقی امروز در مجلس از بنده سلب شده میروم در منزل می بینم در این ماده نظامنامه این حق بن داده شده است ولی در مجلس بعدای بنده بفریاد بلند - به صحیح است؟ برحالی این حق را از من سلب کردند.

در صورتی که قانونگذار این حق را بمن داده است آیا باید این حق در مجلس از من سلب شود یا نه؟ بنده تصور میکنم اگر این حق از بنده گرفته شود قدری ظلم است و گمان نمیکنم که همچو ماده قانونی وجود داشته باشد که بگوید این حق اسقاط است این يك قسمت دیگر راجع به مسئله پیش است

بنده در پیش يك اخطاری که راجع به جلسه قبل بود در جلسه بعد کردم چرا؟ هائی که راجع بدستور و مذاکرات مجلس یا راجع به حق تقدم است و نیز آهائی که راجع بر هایت نظامنامه داخلی است همیشه بر مسئله اصلی تقدم دارد و مذاکرات مسئله اصلی را توقیف می نماید .

خلاصه هر کس برخلاف این نظامنامه در مجلس يك چیز هائی به بنده حق اخطار دارد قانون این جا معین نمی کند که این اخطار در این جلسه است یا در چند جلسه هینقدر میگوید حق دارد اخطار کند حالاً بنده برای فهم مطلب اینجا می اتمم روی این اصول قانون اساسی .

فرض بفرمائید یکی از اصول قانون اساسی میگوید:

منزل و خانه هر کسی در حفظ و امان است در هیچ مشکلی قهرأ نمیتوان داخل شد مگر بمسکم و ترتیبی که قانون مقرر نموده .

این يك اصلی است که معین شده برای

بنده این مسئله که فرمودید ایراد به صورت مجلس است نه اخطار و چنانچه ملاحظه نموده ایم اغلب پس از قرائت صورت مجلس آقایان نسبت به آن ایرادی فرموده اند بنده عرض کرده ام اصلاح میشود و آن ایراد هم از اینجکه وارد می شود وارد باشد در ذیل صورت مجلس نوشته میشود نه این است که بی اعتنائی شده و گفته بشود ایراد وارد نیست و اگر هم قبول ندارید ممکن است بدتر رجوع فرمائید و ببینید در تمام این دوره ها در دور دوم و دور سوم و دور چهارم و پنجم هر ایرادی شده است در ذیل صورت مجلس نوشته شده است پس اگر شما هم ایرادی داشته باشید به عنوان اخطار حق نداشته باشید اظهار نمایید .

مصدق السلطنه - بنده اول عرض کردم هم در صورت جلسه عرض دارم و هم اخطار دارم حالا اجازه میفرمائید مسئله دیگر را عرض کنم .

بنده این مسئله که فرمودید ایراد به صورت مجلس است نه اخطار و چنانچه ملاحظه نموده ایم اغلب پس از قرائت صورت مجلس آقایان نسبت به آن ایرادی فرموده اند بنده عرض کرده ام اصلاح میشود و آن ایراد هم از اینجکه وارد می شود وارد باشد در ذیل صورت مجلس نوشته میشود نه این است که بی اعتنائی شده و گفته بشود ایراد وارد نیست و اگر هم قبول ندارید ممکن است بدتر رجوع فرمائید و ببینید در تمام این دوره ها در دور دوم و دور سوم و دور چهارم و پنجم هر ایرادی شده است در ذیل صورت مجلس نوشته شده است پس اگر شما هم ایرادی داشته باشید به عنوان اخطار حق نداشته باشید اظهار نمایید .

مصدق السلطنه - بنده اول عرض کردم هم در صورت جلسه عرض دارم و هم اخطار دارم حالا اجازه میفرمائید مسئله دیگر را عرض کنم .

بنده این مسئله که فرمودید ایراد به صورت مجلس است نه اخطار و چنانچه ملاحظه نموده ایم اغلب پس از قرائت صورت مجلس آقایان نسبت به آن ایرادی فرموده اند بنده عرض کرده ام اصلاح میشود و آن ایراد هم از اینجکه وارد می شود وارد باشد در ذیل صورت مجلس نوشته میشود نه این است که بی اعتنائی شده و گفته بشود ایراد وارد نیست و اگر هم قبول ندارید ممکن است بدتر رجوع فرمائید و ببینید در تمام این دوره ها در دور دوم و دور سوم و دور چهارم و پنجم هر ایرادی شده است در ذیل صورت مجلس نوشته شده است پس اگر شما هم ایرادی داشته باشید به عنوان اخطار حق نداشته باشید اظهار نمایید .

مصدق السلطنه - بنده اول عرض کردم هم در صورت جلسه عرض دارم و هم اخطار دارم حالا اجازه میفرمائید مسئله دیگر را عرض کنم .

بنده این مسئله که فرمودید ایراد به صورت مجلس است نه اخطار و چنانچه ملاحظه نموده ایم اغلب پس از قرائت صورت مجلس آقایان نسبت به آن ایرادی فرموده اند بنده عرض کرده ام اصلاح میشود و آن ایراد هم از اینجکه وارد می شود وارد باشد در ذیل صورت مجلس نوشته میشود نه این است که بی اعتنائی شده و گفته بشود ایراد وارد نیست و اگر هم قبول ندارید ممکن است بدتر رجوع فرمائید و ببینید در تمام این دوره ها در دور دوم و دور سوم و دور چهارم و پنجم هر ایرادی شده است در ذیل صورت مجلس نوشته شده است پس اگر شما هم ایرادی داشته باشید به عنوان اخطار حق نداشته باشید اظهار نمایید .

مصدق السلطنه - بنده اول عرض کردم هم در صورت جلسه عرض دارم و هم اخطار دارم حالا اجازه میفرمائید مسئله دیگر را عرض کنم .

بنده این مسئله که فرمودید ایراد به صورت مجلس است نه اخطار و چنانچه ملاحظه نموده ایم اغلب پس از قرائت صورت مجلس آقایان نسبت به آن ایرادی فرموده اند بنده عرض کرده ام اصلاح میشود و آن ایراد هم از اینجکه وارد می شود وارد باشد در ذیل صورت مجلس نوشته میشود نه این است که بی اعتنائی شده و گفته بشود ایراد وارد نیست و اگر هم قبول ندارید ممکن است بدتر رجوع فرمائید و ببینید در تمام این دوره ها در دور دوم و دور سوم و دور چهارم و پنجم هر ایرادی شده است در ذیل صورت مجلس نوشته شده است پس اگر شما هم ایرادی داشته باشید به عنوان اخطار حق نداشته باشید اظهار نمایید .

مصدق السلطنه - بنده اول عرض کردم هم در صورت جلسه عرض دارم و هم اخطار دارم حالا اجازه میفرمائید مسئله دیگر را عرض کنم .

بنده این مسئله که فرمودید ایراد به صورت مجلس است نه اخطار و چنانچه ملاحظه نموده ایم اغلب پس از قرائت صورت مجلس آقایان نسبت به آن ایرادی فرموده اند بنده عرض کرده ام اصلاح میشود و آن ایراد هم از اینجکه وارد می شود وارد باشد در ذیل صورت مجلس نوشته میشود نه این است که بی اعتنائی شده و گفته بشود ایراد وارد نیست و اگر هم قبول ندارید ممکن است بدتر رجوع فرمائید و ببینید در تمام این دوره ها در دور دوم و دور سوم و دور چهارم و پنجم هر ایرادی شده است در ذیل صورت مجلس نوشته شده است پس اگر شما هم ایرادی داشته باشید به عنوان اخطار حق نداشته باشید اظهار نمایید .

مصدق السلطنه - بنده اول عرض کردم هم در صورت جلسه عرض دارم و هم اخطار دارم حالا اجازه میفرمائید مسئله دیگر را عرض کنم .

بنده این مسئله که فرمودید ایراد به صورت مجلس است نه اخطار و چنانچه ملاحظه نموده ایم اغلب پس از قرائت صورت مجلس آقایان نسبت به آن ایرادی فرموده اند بنده عرض کرده ام اصلاح میشود و آن ایراد هم از اینجکه وارد می شود وارد باشد در ذیل صورت مجلس نوشته میشود نه این است که بی اعتنائی شده و گفته بشود ایراد وارد نیست و اگر هم قبول ندارید ممکن است بدتر رجوع فرمائید و ببینید در تمام این دوره ها در دور دوم و دور سوم و دور چهارم و پنجم هر ایرادی شده است در ذیل صورت مجلس نوشته شده است پس اگر شما هم ایرادی داشته باشید به عنوان اخطار حق نداشته باشید اظهار نمایید .

مصدق السلطنه - بنده اول عرض کردم هم در صورت جلسه عرض دارم و هم اخطار دارم حالا اجازه میفرمائید مسئله دیگر را عرض کنم .

بنده این مسئله که فرمودید ایراد به صورت مجلس است نه اخطار و چنانچه ملاحظه نموده ایم اغلب پس از قرائت صورت مجلس آقایان نسبت به آن ایرادی فرموده اند بنده عرض کرده ام اصلاح میشود و آن ایراد هم از اینجکه وارد می شود وارد باشد در ذیل صورت مجلس نوشته میشود نه این است که بی اعتنائی شده و گفته بشود ایراد وارد نیست و اگر هم قبول ندارید ممکن است بدتر رجوع فرمائید و ببینید در تمام این دوره ها در دور دوم و دور سوم و دور چهارم و پنجم هر ایرادی شده است در ذیل صورت مجلس نوشته شده است پس اگر شما هم ایرادی داشته باشید به عنوان اخطار حق نداشته باشید اظهار نمایید .

مصدق السلطنه - بنده اول عرض کردم هم در صورت جلسه عرض دارم و هم اخطار دارم حالا اجازه میفرمائید مسئله دیگر را عرض کنم .

بنده این مسئله که فرمودید ایراد به صورت مجلس است نه اخطار و چنانچه ملاحظه نموده ایم اغلب پس از قرائت صورت مجلس آقایان نسبت به آن ایرادی فرموده اند بنده عرض کرده ام اصلاح میشود و آن ایراد هم از اینجکه وارد می شود وارد باشد در ذیل صورت مجلس نوشته میشود نه این است که بی اعتنائی شده و گفته بشود ایراد وارد نیست و اگر هم قبول ندارید ممکن است بدتر رجوع فرمائید و ببینید در تمام این دوره ها در دور دوم و دور سوم و دور چهارم و پنجم هر ایرادی شده است در ذیل صورت مجلس نوشته شده است پس اگر شما هم ایرادی داشته باشید به عنوان اخطار حق نداشته باشید اظهار نمایید .

مصدق السلطنه - بنده اول عرض کردم هم در صورت جلسه عرض دارم و هم اخطار دارم حالا اجازه میفرمائید مسئله دیگر را عرض کنم .

عقل تمام قوانین عام اجازه میدهد که این حق از من سلب نشود کذب برود در منزلت مجال داشته باشم توضیحات بخوام سوابق را به بیتم صورت جلسات قبل را به بیتم

اگر حق ندارم در مجلس ساکت بشوم و اگر حق دارم اظهار کنم و قانون هم نیکوید اظهار این جلسه را باید در همین جلسه کرد

رئیس - جواب يك قسمت از این اظهارات را بقول خود آقای مصدق السلطنه باید آقایان متشرعین بدهند ولی راجع يك قسمت دیگر این است که هر چه میگویم اولاً سوابقی نبود است میفرمایند من درام مبارک يك اظهار کرده در صورتی که اینطور نبود راجع به ما مبارک ایشان اظهار نکردند شكایتی از رئیس مجلس کردند که نسبت آقایان و کلام بفرموده سکوت میکنند و تمام آقایان هم گمان می کنند اینجا اظهارات ایشان را تکلیف کردند (از طرف نمایندگان صحیح است)

اگر بعنوان اظهار آن روز چیزی فرموده بودید بنده قوی بلو گیری میکردم ولی چون راجع به شخص خود بود و شکایت کردید که نسبت به بعضی آقایان نمایندگان بطور بدی سکوت شده است این بود که چیزی نگفتم اما این سابقه نمیشود برای اینکه بعنوان اظهار نبود آقای سردار فاخر فرمایشی دارید بفرمائید؟

سردار فاخر - عرضی ندارم
رئیس - آقای آصف الدالك (اجازه)
آصف الدالك بنده هم عرضی ندارم
رئیس - آقای دستغیب (اجازه)
دستغیب - فرمایشات آقای مصدق السلطنه را میخواستم جواب عرض کنم .
رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)
آقا سید یعقوب بنده خواستم این ماده نظامنامه را برای آقای مصدق السلطنه معنی بکنم .
رئیس - در خارج توضیح بدهید
آقا سید یعقوب - بنده که ناخواستم با ایراد فرمایند یا باید جواب عرض کنم .
رئیس - آقای سردار معظم (اجازه)
سردار معظم - عرضی ندارم
رئیس - يك طرح قانونی پیشنهاد شده است از طرف آقای امیرالم و پنجاه هفت نفر از آقایان راجع امور صحیح باید مراجعه شود بکمیسیون مبتکرات و شعبه های فرماید فراتر شود یا اینکه فراتر نشود مراد است

لازم نیست فراتر شود
رئیس - مراجعه میشود بکمیسیون مبتکرات . آقای کازرونی (اجازه)
کازرونی - بنده میخواهم تذکر بدهم که بموجب ماده ۴ شعبه بایستی بدون فوت وقت برسد کمیسیون اعتبارنامهها بپردازند و چون تصور میکنم که در بعضی مواقع اشتباه شده باز اعتبارنامههاست که يك حالت وقفه بعدش گرفته است و بيك علتی که بر بنده مجهول است معلوم نیست راپورت به اس نیامده است از آن جا راپورت اعتبارنامه آقای معاهد السلطنه وزیر عدلیه است بنده هیچ نمی فهم و دلایلی برای این نمی بینم که حق يك عهد از مردم را بکس عبارت از وکالت باشد مانع از این است حقیقتاً مقصود این است که برای روز دیگری ذمیره بشود بنده این را اخلاقاً خوب میدانم در هر صورت ما بایستی این مسئله را رعایت کنیم تا بعداً سابقه پیدا نکند و بعضی مردم این توهمات را از خود دور کنند در هر حال بنده برای شعب هیچ تکلیفی نمی بینم که اعتبارنامهها را عقب بیندازند بلکه باید بوظیفه خود عمل کرده و زودتر راپورت اعتبارنامهها را ب مجلس بدهند بنده لازم بود تذکر این مسئله را عرض کنم و استعفا میگویم که شعب زودتر بوظیفه خودشان اقدام کند

رئیس - جمعی از آقایان پیشنهاد کرده اند که لایحه قانونی راجع به اس که وزراء میگویند این تقاضا در حدود نظامنامه نباشد برای اینکه لایحه معاکه راجع آقایان وزراء بکمیسیون رفته بود ولی راپورتش به مجلس داده نشده وقتی کمیسیون عدلیه یا سایر آقایان بیکه خارج از کمیسیون هستند حق چنین تقاضایی دارند که تقدیم شده باشد و بکمیسیون رفته باشد و کمیسیون راپورتی ب مجلس داده باشد ولی مجال اینکه در مجلس طرح شده باشد پیش نیامده باشد در این صورت گمان میکنم همچو تقاضایی را نمیشود پذیرفت . يك طرح قانونی است از طرف آقای هرمزی و چند نفر دیگر راجع بودیم استثنائی بکمیسیون مبتکرات ارجاع میشود .
آقا سید یعقوب .
(اجازه)
آقا سید یعقوب - بنده دیگر عرضی ندارم .
رئیس - آقای اشکر (اجازه)
اشکر - راجع بکمیسیون مبتکرات بنده میخواستم عرض کنم در آن صورتی که برای کمیسیونها وقت معین شده است برای کمیسیون مبتکرات وقتی منظور شده است علیهذا میخواستم استعفا کنم اوقات هم برای کمیسیون مبتکرات معین فرمایند که

این جهت این لوائح میباید برای جلسه آتی ولی فقط چیزی که امروز حاضر است لایحه پیشنهادی وزارت خارجه راجع به تذکره است اگر تصویب بفرمائید جزو دستور شود .
آقای اشکر .
(اجازه)
اشکر - بنده اشعار نظامنامه دارم .
رئیس - بفرمائید .
اشکر - در ماده ۱۸ و ۲۵ و ۱۱۵ نظامنامه ذکر می شود از روزنامه رسمی شده است و بعضی مسائلی است که سوگول کرده اند بدرج در روزنامه رسمی و يك قانونی هم برای طبع روزنامه رسمی در دوره های قبل گذشته ولی عجباً آن روزنامه رسمی موجود نیست
رئیس - آقا این اشعار نیست .
اشکر - بنده تذکر می خواستم عرض کنم مطابق نظامنامه بایستی (همه بی نمایندگان)
رئیس - این اشعار نیست وقتی اشعار می شود گفت که روزنامه رسمی موجود باشد و آن مطالبی که راجع به روزنامه نوشته شده است بنده انجام ندم آن وقت نمیتوانستید اشعار کنید .
اجازه می فرمائید آنجا که راجع به تذکره است فراتر نشود و بعد جزو دستور شود .
سردار معظم - جزو دستور بود .
رئیس - راپورتهایی که از کمیسیون خارجه و قوانین مابله رسیده است فراتر می شود .
(شرح ذیل فراتر شد)
خبر از کمیسیون خارجه به مجلس شورای ملی :
کمیسیون خارجه در جلسه ۱۵ جوزا لایحه نمره ۳۷۰ دولت راجع پیشنهاد افزودن يك درجه بدرجات ثلاثه موجوده تذکره از نقطه نظر رعایت حال اتباع بی بضاعت تحت مذاقه و مطالعه در آورده و باین پیشنهاد وزارت خارجه بطور کلی اظهار موافقت مینماید .
خبر از کمیسیون قوانین مابله ب مجلس شورای ملی :
کمیسیون قوانین مابله در جلسه تاریخ فوق بلایحه قانونی دولت در باب ایجاد تذکره دو قرانی برای کارگزاران و اتباع بی بضاعت ایران در خارجه رسیده کی نموده وبا موافقت نظر نماینده وزارت عدلیه امور خارجه ماده ذیل را ب مجلس شورای ملی تقدیم میدارد .
ماده واحده - برای مساعدت اتباع بی بضاعت ایران در ممالک خارجه بدرجات ثلاثه موجوده تذکره يك درجه دیگر که قیوت آن دو قران و مدت اعتبار آن يك سال خواهد بود افزوده می شود و این نوع تذکره منحصر بر ممالک و کارگران و کسب بی بضاعت ایرانی خواهد بود .

رئیس - چیزی که باید قبل از این بفرمائید اینست که در این لایحه باید دوشور بشود یا يك شود .
(بعضی اظهار کردند دو شور)
رئیس - نسبت باین امر یعنی بادوشور کسی مخالف نیست ؟
شیخ الرئیس - بنده مخالفم .
رئیس - بفرمائید
معهده اشام شیخ الرئیس البته اگر آقایان راپورت هائی که از کمیسیون خارجه و قوانین مابله رسیده است مراجعه بفرمائید خواهید دید چنانچه بنده وقتی که از خراسان میآمدم مشاهده کردم موقع تک استمدت کم است و اگر تا آن موقع این مسئله ختم نشود يك ضرر هائی متوجه اتباع ایران خواهد شد
بنده میخواهم جزئیات مطلب را شرح دهم ولی هیئت قدر عرض می کنم که که هر چه این مسئله زودتر بگذرد بهتر است والا اگر چند روز دیگر طول بکشد يك ضررهائی متوجه تابعیت ایران خواهد شد از این جهت عقیده دارم که در این لایحه يك شور بشود
رئیس - این دلیل نمیشود باید رعایت قانون را هم کرد عرض بنده این بود که ماده ۵۹ شامل این راپورت می شود یا نه نسبت بدو شور مخالف دیگری هست یا خیر ؟
سردار معظم - بنده مخالفم .
رئیس - بادوشور مخالفید .
سردار معظم - یعنی راه دارد
رئیس بفرمائید
سردار معظم - همان طور که خود حضرت عالی فرمودید مطابق نظامنامه باید در این لایحه دوشور بشود ولی نظر باهیت مطلب باید يك راهی پیدا بکنیم که يك شور بشود آن راه را خود دولت پیدا کرده یعنی در خود لایحه تقاضای فوریت را پیشنهاد کرده است و اگر بلایحه مراجعه بفرمائید میگوید :
(برای رعایت حال اتباع بی بضاعت ایران مقیین قفقاز بین النهرین ترکستان و خاک ترک و حفظ ملیت آنها ماده واحده ذیل را بقید فوریت ب مجلس شورای ملی پیشنهاد می نماید)
پس بنابراین بعقیده بنده خوب است بدو بفرماید لایحه رای گرفته شود وقتی که فوریت تصویب شد آن وقت يك شور کافی است
رئیس مراجعه بفرمائید ماده ۷۴ (شرح ذیل فراتر شد)
ماده ۷۴ درموقی که لایحه یا طرح قانونی پیشنهاد میشود وزراء یا صاحب طرح یا یکی از نمایندگان می توانند از مجلس تقاضا نمایند که فوریتی بودن آن را

تصدیق نمایند .
رئیس این درموقی است که لایحه به مجلس داده میشود و همان وقت باید تقاضای فوریت کنند .
سردار معظم - این ماده نظامنامه مخالف عرض بنده نیست در هر حال برای اینکه این ماده نظام نامه هم محفوظ مانده باشد ممکن است راپورت کمیسیون قوانین مابله را مجرا بتوان طرح تلقی کند و بعد تقاضای فوریت کند .
رئیس - راپورت کمیسیون راجع طور می شود بعنوان طرح پیشنهاد کرد .
سردار معظم - از روی لایحه دولت دولت خود تقاضای فوریت را کرده آن وقتی که بکمیسیون نرفته بود باید برای به فوریت گرفته شود ولی حالا باید جبران قضایای گذشته را نمود و رأی بفرمائید گرفت چنانچه در خود لایحه دولت هم تقاضای فوریت شده است .
وزیر خارجه - اگر نظام نامه بنده اجازه می دهد بنده این جا تقاضای فوریت میکنم تصور میکنم که همه آقایان نمایندگان هم موافق باشند بجهت اینکه اولاً این لایحه يك امری نیست که خیلی قاضی باشد و مطالبات زیاد لازم داشته باشد که حتماً دوشور در او بشود یا فواصلی بین دو شور لازم داشته باشد .
مطلب خیلی واضح و ساده است و فوریت این مسئله برای آسایش و رفاه هموطنان ما خیلی و ضروری است و اگر آقایان موافقت بفرمائید و بفرماید رأی بدهند و این مختصر امر را امروز تمام بکنند (اگر مخالف نظام نامه نباشد) خیلی بی موقع است .
رئیس - بنده با فوریتش عرضی ندارم ولی می ترسم يك سابقه بشود .
ماده ۴۷ میگوید وقتی که لایحه یا طرحی پیشنهاد شد باید در همان موقع تقاضای فوریت بشود پس تقاضای فوریت حالا نمی شور و نباید دو شور در او بشود .
وزیر خارجه - عرض کردم در صورتیکه نظام نامه اجازه بدهد .
رئیس - آقای حائری زاده (اجازه)
حائری زاده - این لایحه دوشور ندارد زیرا يك لایحه ایست که مسکن است در دخل و خرج مملکت مؤثر باشد و بموجب ماده ۱۸ که برای کمیسیون بودجه وظایفی را میکند مینویسد :
(نام لوايح با طرح قانونی که بر حسب تغییر دخل و خرج سال بعد است باید به نظر کمیسیون بودجه برسد) آنچه که راجع بکمیسیون قوانین مابله است باید بکمیسیون قوانین مابله نظریه خودش را اظهار کند و قسمتی هم که راجع بکمیسیون خارجه

است او هم باید نظریه خودش را اظهار کند چون مسئله راجع به دخل و خرج است .
از این جهت باید کمیسیون بودجه هم نظریه خودش را اظهار کند در ماده ۵۹ هم می نویسد :
این قبیل چیزها يك شور بیشتر لازم ندارد و تقاضای فوریت لازم نیست و اگر این لایحه برود بکمیسیون بودجه يك شور بیشتر لازم ندارد ولی يك تقصیری دارد و آن اینست که این راپورتها باید ۲۴ ساعت جلوه ترطیع و توزیع شود و هنوز نشده است شما میگویم مقرر فرمائید طبع و توزیع شود و به کمیسیون بودجه هم برود برای جلسه آتی حاضر می شود آنوقت يك شور بیشتر لازم ندارد .
رئیس - راپورت لازم نیست طبع و توزیع خود پیشنهاد دولت طبع و توزیع شده است .
از طرف نمایندگان - صحیح است
رئیس - راپورت کمیسیون خارجه و کمیسیون قوانین مابله موافق است بایش نهاد دولت و در این صورت گمان میکنم لازم به طبع و توزیع نباشد ولی اگر آقایان ایرادی نسبت به این مسئله دارند عنوان بفرمائید ماده ۵۹ میگوید :
در لوايحي می شود يك شور کرد که :
اولاً - راجع به دخل و خرج مملکت باشد .
ثانیاً - قوانینی که راجع بتقاضای وجوهی که برای مخارج مخصوصی است .
ثالثاً - قوانین راجع بمنافع محلی .
اینکه راجع بتقاضای منافع محلی نیست تقاضای وجه مخصوصی هم نیست مگر این که بفرمائید راجع به دخل و خرج مملکت است .
اگر اجازه بفرمائید چنانچه دقیقه نفسی داده شود بعد مطلب مطرح شود .
چند نفر از نمایندگان - صحیح است
(در این موقع جلسه برای نفس تعطیل و پس از دو ساعت مجدداً تشکیل گردید)
رئیس - راجع بلایحه تذکره ایراد می شود که طبع و توزیع نشده است این ایراد را آقایان قبول بفرمائید یا اینکه باید جزو دستور شود .
طبع و توزیع نشده بود برای اینکه بالایحه دولت داده بود موافق بود و چون تغییراتی داده نشده است لازم ندیده اند در تانی طبع و توزیع شود .
آقای حائری زاده (اجازه)
حائری زاده - بنده از مقام ریاست سوال میکنم که آیا این ایرادی که میشود

وارد است یا نه یکی هم آیا لازم است بکمیسیون بودجه این لایحه رجوع شود یا نه ؟
بر حسب نظام نامه چون دخالتی دارد در امر جمع و خرج مملکت بعقیده بنده باید از نظر کمیسیون بودجه هم بگذرد .
رئیس - آقای عاهد السلطنه (اجازه)
عاهد السلطنه - بنده چون در این لایحه تغییر در مهارتش داده نشده و طبع و توزیع را لازم نمی دانم برای اینکه طبع و توزیع در صورتی است که در عبارات تغییراتی داده شود و چون تغییراتی داده نشد و همان پیشنهاد دولت را کمیسیونها قبول کرده اند طبع و توزیع جدید را بنده لازم نمی دانم و اینکه بفرمائید بکمیسیون بودجه برود بعقیده بنده این هم لازم نیست برای اینکه این مثل يك لایحه میباشد که وضع مایات جدید کند و باید برود بکمیسیون قوانین مابله بنابراین بایستی بکمیسیون بودجه برود .
رئیس - آقای شیخ الرئیس (اجازه)
شیخ الرئیس - بنده موافقم
رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)
آقای سید یعقوب - بنده هم با آقای عاهد السلطنه موافقم .
رئیس - آقای دستغیب (اجازه)
دستغیب - بنده در يك جزه مخالفم در این قسمت آقای حائری زاده که فرمودند بکمیسیون بودجه برود بنده مخالفم برای اینکه راجع به کمیسیون بودجه نیست ولی در جزه ثانی فرمایشات ایشان موافقم برای خاطر اینکه راست است اهمیت دارد ولی این قدرها اهمیت که تصور فرموده اند که حتی طبع و توزیع نرسد ندارد خاصه این که مخالف با نظامنامه باشد برای اینکه طبع و توزیع بموجب نظامنامه است و این اندازه هم فوریتی نیست که حتی طبع و توزیع را هم برادریم و مخالفت با نظامنامه کنیم گمان نمی کنم این اندازه هالازم باشد .
بلی راست است اهمیت دارد ولی چون تا پنج روز و شش روز بیشتر طول نمیکشد و می آید در مجلس مطرح میشود تصور میکنم آقایان هم موافق باشند و رأی هم بدهند که طبع و توزیع بشود و ضرر ندارد و شش روز هم عقب نیفتد آسان بزمین نمی آید .
رئیس - اگر تصدیق بفرمائید بر طبق ظاهر نظامنامه عمل شود و بماند برای جلسه بعد طبع و توزیع میشود برای جلسه پنجشنبه
جمعی از نمایندگان - صحیح است
سردار معظم - يك شور بفرماید باید بشود .

رئیس - گمان میکنم بایه دوشور بشود آقای طردار معظم (اجازه)

سردار معظم - البته بامراجعه بهجلس شاید مطلب روشن شود ولی اگر لایحه از طرف دولت پیشنهاد شده باشد تقاضای فوریت هم نشده باشد و بدون این که خوانده شود ارجاع به کمیسیون شود یعنی موقع پیداشود که درموقع تقدیم لایحه رأی به فوریت گرفته شود آیا تکلیف فوریت آن لایحه چیست

آیا ممکن است لایحه دولت تقدیم کند و تقاضای خودشان را نکنند و رجوع شود به کمیسیون مربوط پس از آن موقع رأی تادن در فوریت چه موقعی است بنده گمان میکنم موقعش موقعی باشد که رایورت کمیسیون مطرح میشود

رئیس - آقای کلزونی (اجازه)

کلزونی - باینکه در نظامنامه صراحت دارد درموقعی که لایحه تقدیم مجلس می شود باید در همان موقع تقاضای فوریت شود این تفسیرها و تفسیرها در نظامنامه صحت است سابقه خود را در مشکلات ایجاد کند این است که بنده عقیده دارم همانطور که آقای رئیس فرمودند بایستی دوشور بشود

رئیس - جواب آقای سردار معظم را ماده ۲۹ و ۷۴ نظامنامه میدهد آقای دست قیب (اجازه)

دست قیب - ظاهر عبارت نظامنامه جواب آقای سردار معظم را میدهد ظاهر عبارت این است دولت درموقعی که لایحه پیشنهاد میکند باید تقاضای فوریت کند این که برود کمیسیون پس از اینکه از کمیسیون آمد آن وقت تقاضای فوریت کند و باین ترتیب ممکن است در وسط شوریک لایحه باز تقاضای فوریت کند نظامنامه اینقدر حق به وزیر دولت نیده که هر جا خواست تقاضای فوریت کند بتواند فوریت را نظامنامه با صراحت مینویسد و ظاهر آن آنطوری که سامی فهمیم و سواد فارسی داریم این است

درموقعی که لایحه یعنی در همان جایی که میخواهند پیشنهاد بکنند و آن لایحه را بکنند بکنند باید تقاضای فوریت کنند مگر اینکه نسبت به هم بیک و دیگری و بگوئیم که لایحه را نخوانده است و بعد که از کمیسیون آمده آن را خوانده آن وقت میگوید تقاضای فوریت میکنم و این با فلسفه هم درست در نمی آید این است که بنده عرض میکنم چون تقاضای فوریت در همین تقدیم لایحه نشده است حتماً باید تقاضای فوریت قبل از شور و بایستی طبع و توزیع هم بشود

رئیس - اگر اجازه بفرمایند ماده ۲۹ و ۷۴ قرائت شود مطلب بدست می آید (ماده ۲۹ و ۷۴ نظامنامه به مضمون ذیل قرائت شد)

ماده ۲۹ لوائح قانونی که از طرف دولت پیشنهاد می شود باید بتوسط یکی از وزراء یا معاونین وزراء در مجلس علنی داده شود در صورتی که مجلس یا وزیر یا معاون او قرائت آن را لازم دانند این لایحه پس از قرائت تسلیم رئیس شود

ماده ۷۴ درموقعی که لایحه با طرح قانونی پیشنهاد می شود و وزراء یا صاحب طرح یا یکی از نمایندگان میتواند از مجلس تقاضا نماید که فوری بودن آن را تصدیق نماید

رئیس - از این دو ماده همچو بر می آید لایحه که داده میشود بایستی توسط یکی از آقایان وزراء یا معاونینشان باشد و در همان موقع هم باید تقاضای فوریت بشود دستور جلسه را عرض می کنم روز جلسه روز پنجشنبه ۱۰

کلزونی - بنده عرض دارم رئیس - راجع بروز جلسه ؟ کلزونی - بلی رئیس - بفرمایید کلزونی - بنده عرض میکنم در شعب روز پنجشنبه کار داریم و مطالب مهمی هم نیست برای روز پنجشنبه بنا بر این بنده همچو فکر میکنم که اگر جلسه را بروزی بکنیم موکول کنیم به تراست

رئیس - آقای دست قیب مخالفند ؟ دست قیب - راجع بروز عرض ندارم راجع بدستور عرض دارم رئیس - آقای حائری زاده (اجازه)

حائری زاده - بنده عرضی ندارم رئیس - آقای شیخ الرئیس (اجازه)

شیخ الرئیس - با مذاکراتی که سابقاً در موضوع این لایحه شده بنده معتقد بودم که خیلی بیشتر باید در فوریت این مسئله دفاع کنند و ماده نظامنامه هم در فوریت این لایحه

رئیس - راجع بدستور است سؤال شیخ الرئیس - عرض می کنم حالا چون جلوگیری از فوریت شد با اینکه خیلی مهم است به عکس فرمایش آقای دست قیب که فرمودند مطلب اهمیت ندارد دانم با چه مدرك بود که گفتند اهمیت ندارد بالاخره بقیه بنده بکشنه خیلی دور است و باید بکشنه باشد و طوری باشد که زودتر بگذرد خیلی چیزها هم هست که حالا نمی خواهم عرض کنم ولی همین قدر عرض می کنم تا غیر این لایحه بر سر قرار نماند ایران تمام شود

رئیس - آقای سردار معظم خراسانی هم مخالفند ؟

سردار معظم - بلی رئیس - آقای حاج میرزا عبدالوهاب (اجازه)

حاج میرزا عبدالوهاب در این باب عرضی ندارم

رئیس - خوب جلسه روز پنجشنبه موضوع مذاکرات اولاً راجع بلایحه تذکره - تا بنای لوائحی که چندی قبل مراجعه شده بود بشود

آقای دست قیب (اجازه)

دست قیب - بلایحه از طرف (گمان میکنم) آقای سردار معظم راجع به طبع صورت مشروح مجلس پیشنهاد شده بود و کمیسیون رفت در کمیسیون مانده و اشخاص که مثل بنده عقیده دارند باینکه باید نطق مشروح و کلا طبع شود عقیده هم دارند که زودتر جزء دستور شود برای خاطر اینکه نسبت باین قضیه بنده که یکی از موافقین این پیشنهاد هستم خیلی اهمیت می دهم و عقیده ام این است که باید این مسئله هر چه زودتر تمام شود و نطق مشروح مفصل آقایان نمایندگان بدست مستقیم شان داده شود

رئیس - پس حالا عرض میکنم فردا صبح ساعات قبل از ظهر باید شمش تشکیل شود چون پیشنهاد آقای سردار معظم هم رجوع میشود و شمش در آنجا تکلیفش معین شده و شاید روز پنجشنبه را پورتش را بکنند

آقای حائری زاده (اجازه)

حائری زاده - بنده با وجود اینکه از مکررات اجتناب دارم می بینم در این قضیه یک مذاکراتی جریان دارد که بنده ناچار باز عرضی عرض کنم موضوع لایحه دولت چون بر حسب ماده ۱۸ که وظایف کمیسیون بودجه را معین می کند مینویسد مطالب ذیل راجع بکمیسیون است اول تمام مطالب راجعه بودجه سال قبل در تمام لوائح و باطرح قانونی که موجب تغییر دخل و خرج سال بیه است

رئیس - اما این مسئله را گمان میکنم بایست درموقعی که لایحه به مجلس می آید عنوان بفرمایند

حائری زاده - بنده میخواستم سؤال کنم بکمیسیون بودجه ارجاع میشود یا خیر ؟

رئیس - آقای کلزونی (اجازه)

کلزونی - بنده قضیه مراسم تحلیف را می خواهم برای جلسه بعد پیش نهاد بکنم

رئیس - برای دستور جلسه آتی همین میشود آقای آقا سید یوسف (اجازه)

آقا سید یوسف بنده خواستم عرض بکنم دو مسئله را یکی راجع بکمیسیون

خواستم از مقام محترم ریاست تقاضای جبران این فقره را بکنم و استدعا کنم ترتیبی بفرمایند که در آتی نظایر این اتفاق نیفتد و الا بنده هم مجاز باشم که بر طبق مقتضای احوال اشخاص و در مواقع مقتضی بعضی اظهارات بکنم

رئیس - آقای حاج میرزا عبدالوهاب (اجازه)

حاج میرزا عبدالوهاب بنده دو فقره سؤال کرده بودم یکی از وزیر داخله و یکی هم از وزیر عدلیه استدعا می کنم مقرر بفرمایید برای جوابش زود تر حاضر بشوند

رئیس تذکره کرده شد

آقای نصرت الدوله (اجازه)

نصرت الدوله بنده عرضی ندارم رئیس - آقای مرانی (اجازه)

حاج آقا اسمعیل بنده هم دو فقره سؤال میکنم نسبت برابری کمیسیون هر دو اصلاح می کند در جلسه پنجشنبه رأی می گیریم اما راجع برابری دیگر طبق توضیح پیشتر جزء دستور بکشنه میشود

آقای ضیاء الملک (اجازه)

ضیاء الملک موکلن ماهه انتظار دارند که امتیاز نفت شمال که بویج قانون داده شده است هر چه زود تر از مجلس پنجم بگذرد بنده با کمال توقیر از همکاران محترم خود که همو کمیسیون هستند تقاضای نمایم که هر چه زود تر نظریات و تحقیقات خودشان را خاتمه بدهند و این لایحه باید و از مجلس بگذرد چون این اصلاح اصلاح اقتصادی مملکت است

رئیس - آقای حاج هز الممالک (اجازه)

حاج هز الممالک عرضی ندارم

رئیس - آقای تدین (اجازه)

تدین - بنده عرضی ندارم

رئیس - آقای کلزونی (اجازه)

کلزونی - آقای آقا سید یعقوب بویج عاداتی که دارند باز یک لفظی فرمودند که شایسته مقام مجلس نبود

آقا سید یعقوب این حق شایسته است

آقای رئیس است (صدای زنگ رئیس)

کلزونی - یک لفظ سروسینه زبان آورده در موقعی که بنده پیشنهاد کردم موضوع مراسم تحلیف بر طبق قانون جزء دستور شود

رئیس - بنده جدی است آقای سید یعقوب اگر من غیر جدی میخواهند اظهاراتی بکنند جدی او در مجلس نیست جای شوخی اینجا نیست توهین کردن بوقلا باین الفاظ جایز در مجلس نیست اگر نسبت سروسینه زدن توهین نیست بنده عرضی ندارم ولی اگر توهین است شایسته این مقام نیست

سردار معظم - بنده تقاضا میکنم که بدو لایحه قانونی تذکره راجع دستور بگذارد بعد رایورت کمیسیون عرض را ناپدید - لایحه قانونی تذکره قرائت میشود

رئیس - دو فقره رایورت کمیسیون خارج و قوانین مالییه شرح آتی قرائت شد

خبر از کمیسیون خارج به مجلس شورای ملی کمیسیون خارج در جلسه ۱۰ جوزا لایحه شماره ۴۷۰ دولت را راجع پیش نهاد افزودن یک درجه بدرجات ثلاثه موجود تذکره از نقطه نظر درجهای حال اتباع بی بضاعت تحت مدافعه مطالعه در آورده و با این پیشنهاد وزارت خارج بطور کلی اظهار موافقت مینماید

خبر از کمیسیون قوانین مالییه به مجلس شورای ملی کمیسیون قوانین مالییه در جلسه تاریخ فوق بلایحه قانونی دولت در باب ایجاد تفکره و مقرانی برای کارگران و اتباع بی بضاعت ایران در اوجه رسیدگی نموده و موافقت نظر نماینده وزارت جلیه امور خارجه ماده ذیل را به مجلس شورای ملی تقدیم میدارد

ماده واحد - برای مساعدت با اتباع بی بضاعت ایران در مسالك خارجه مدت بردجات ثلاثه موجوده تذکره بگذرد دیگر کیفیت آن دو قران و مدت اعتبار آن یکسال خواهد بود افزوده میشود و این تذکره منحصر بمراجعات و کارگران و کسبه بی بضاعت ایرانی خواهد بود

نایب رئیس - شوردر کلیات است آقای اخگر (اجازه)

اخگر - بنده از نقطه نظر اینکه در حالت اتباع بی بضاعت ایران در خارجه شده است خیلی متشکرم ولی اولاد وقت در فرانی معین شده است

رئیس پس جلسه را ختم میکنم در مجلس بیساعت بعد از ظهر ختم شد

رئیس مجلس شورای ملی مؤتمن الملک منشی معظم السلطان - شهاب جلسه ۲۷ صورت مشروح مجلس یوم پنجشنبه ۲۳ برج جوزا مطابق هشتم شهری قاعده ۱۳۴۳ در مجلس دو ساعت و نیم قبل از ظهر ریاست آقای سهام السلطان نایب رئیس تشکیل گردید (صورت جلسه قبل از آقای آقا میرزا شهاب الدین قرائت نمودند)

نایب رئیس - در صورت جلسه اعتراض دوسه نفر از نمایندگان خیر نایب رئیس - صورت مجلس تصویب شد دو فقره رایورت از کمیسیون عرضی رسید است در جلسه قبل جزء دستور شد محض استحضار آقایان قرائت میشود

بهرت است و پیشنهادی هم کرده ام و تقدیم میکنم

دیگر اینکه در اینجا از فقره مذکور نشد است در صورتی که ممکن است یک کسانی هم در خارج باشند که کاسبی نموده باشند آن وقت بعنوان اینکه اسم فقرا در لایحه نیست متعرض آنها بشوند اینستکه پیشنهادی کردم که اینها اصلاح شود

نایب رئیس - آقای ارباب کب خسرو موافقت ؟

ارباب کب خسرو - بنده در حالیکه یک اندازه مسیوق قسمت از وضعیت اتباع ایران در خارج اگر حقیقه رفیع یک مشکل از بنده بشود بنده موافق هستم که بکسانی هم از آنها گرفته نشود

برای اینکه باز بهره مملکت تمام میشود - سؤال بنده این است در صورتیکه مجلس شورای ملی تصویب بکند مجری این قانون کی خواهد بود ؟ آیا وزارت خارجه است ؟ یا اینکه موجب استفادات دیگری میشود که من نمیخواهم در این جا وارد در آن موضوع بشوم

ما خود میدانم که در دوره چهارم قانونی از تصویب مجلس گذشت که مأمورینی که زیاد از پنجاه در خارج بوده اند برگردند (در صورتیکه هنوز هستند) بنده مطابق این قانون هیچ مشروح نهادن گمانیکه اینجا هنوز باقی هستند از طرف دولت با آنها مأمورینی داده شود خصوصاً با آن اطلاعاتی که اشخاص کم و بیش از مأمورین مادر خارجه دارند بنده خیلی میل دارم که بکنند از طرف دولت یا اینکه آقای مضر کمیسیون اگر این اطمینان را حاصل کرده اند مجلس را مطمئن کنند که این قانون خوب اجرا خواهد شد

سردار معظم خراسانی - مضر کمیسیون قوانین مالییه - اولاد رباب مدت اعتبار تذکره بنده گمان میکنم یک اشتباه مختصری حاصل شده باشد مدت اعتبار این تذکره یکسال است ولی اساس آن دائمی است تا نسخ شود برای اینکه احتیاج اتباع ایران بتفکره و مقرانی با گذشتن یکسال که از بین نیرود در مملکت سه درجه تذکره هست که باین تریب درجه آن بیست و سه قران قیمت دارد این ۳ قران دیده شد که برای اتباع بی بضاعت ایران در خارجه زیاد است و نمیتواند این مبلغ را تأدی کند لذا وزارت امور خارجه و وزارت مالییه با د نظر گرفتن مصارف امورات و مصارف دفتری این کار دو قران قیمت معین کرده اند یعنی قیمت تذکره را با مبالغ خودش تمامشان کاسب هستند و در کسبان اتباع مختلف است درجه اعلاش تفاوت است و درجه باین آن کسب های باین تریب و اخلاق و عادات هم در خارج اجازه نمیده که یک نفر راست راست راه برود و اعانه کند بنا بر این نظر آقای اخگر از این حیث تأمین شده اما قسمت دیگر که فرمودند در رایورت و لایحه مدت یکسال پیش بینی شده است و از طرف بعضی از اعضای کمیسیون ایشان شنیده اند که این قانون دائمی است بند گمان میکنم اظهارات بیشتر از اعضاء کمیسیون در مقابل صریح و ضمنی حکایت باشد اینجا ضمیمه وارد

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی

دوره پنجم

دوره پنجم

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی

دوره پنجم

دوره پنجم